

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter implementatie van de richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken (implementatie richtlijn Europees onderzoeksbevel)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om de richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken ter implementatie in de Nederlandse wetgeving op te nemen in het Wetboek van Strafvordering;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd:

Onder vernummering van de Titel 4 tot de Titel 8, en onder vernummering van de artikelen van 5:4:1 tot en met 5:4:17 tot de artikelen 5.8.1 tot en met 5.8.17, komt Titel 4 van het Vijfde Boek te luiden:

Titel 4. Europees onderzoeksbevel

Eerste Afdeling. Het Europees onderzoeksbevel

Artikel 5.4.1 (Europees onderzoeksbevel)

1. Een Europees onderzoeksbevel is een beslissing afkomstig van een rechterlijke autoriteit van een lidstaat van de Europese Unie, die ertoe strekt in een andere lidstaat één of meer onderzoeksbevoegdheden toe te passen met het oog op het verkrijgen van bewijsmateriaal in een strafzaak. Een Europees onderzoeksbevel kan tevens worden uitgevaardigd om bewijsmateriaal te verkrijgen dat reeds in het bezit is van de bevoegde autoriteiten van de uitvoerende staat.
2. Een Europees onderzoeksbevel kan tevens worden afgegeven in een procedure die door een bestuurlijke of rechterlijke autoriteit is ingesteld in verband met feiten die volgens het nationale recht van de uitvaardigende staat strafbaar zijn wegens schending van de wetgeving, mits tegen de beslissing beroep mogelijk is bij een in het bijzonder in strafzaken bevoegde rechter.
3. Een Europees onderzoeksbevel kan niet worden afgegeven voor de instelling van een gemeenschappelijk onderzoeksteam als bedoeld in artikel 552qa.

4. Het Europees onderzoeksbevel wordt opgesteld conform het formulier in bijlage A bij richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken.

Artikel 5.4.2 (Ontvangst, erkenning en uitvoering van het bevel)

1. De officier van justitie is bevoegd tot erkenning en uitvoering van een Europees onderzoeksbevel.
2. De officier van justitie stelt de uitvaardigende autoriteit onverwijld, en in ieder geval binnen een week, in kennis van de ontvangst van het bevel, door toezending van het formulier opgenomen in bijlage B bij richtlijn 2014/41/EU.
3. Indien een andere Nederlandse autoriteit dan de officier van justitie een bevel ontvangt, zendt zij het bevel onverwijld door aan de officier van justitie en stelt zij de uitvaardigende autoriteit hiervan in kennis.
4. De officier van justitie beslist zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen dertig dagen na de ontvangst van het bevel, over de erkenning en uitvoering van het bevel.
5. Indien het bij uitzondering niet mogelijk is om binnen dertig dagen te beslissen, stelt de officier van justitie de bevoegde autoriteit van de uitvaardigende staat hiervan onverwijld en op elke willekeurige wijze in kennis, met opgave van de redenen voor de vertraging en van de voor het nemen van de beslissing nodig geachte tijd. In dat geval kan de termijn voor de beslissing tot erkenning en uitvoering met ten hoogste dertig dagen worden verlengd.

Artikel 5.4.3 (Vatbaarheid voor erkenning)

1. Vatbaar voor erkenning is een Europees onderzoeksbevel dat tenminste de volgende informatie bevat:
 - a. gegevens over de uitvaardigende autoriteit en, indien van toepassing, de validerende autoriteit;
 - b. het onderwerp en de redenen van het bevel;
 - c. de beschikbare noodzakelijke informatie over de betrokkene(n);
 - d. een beschrijving van het strafbare feit dat het voorwerp vormt van het onderzoek of de strafzaak, alsmede de wettelijke kwalificatie van het feit naar het recht van de uitvaardigende staat;
 - e. een beschrijving van de gevraagde onderzoeksbevoegdheid en het te verkrijgen bewijsmateriaal.
2. Het bevel dient te zijn opgesteld in de Nederlandse of Engelse taal.
3. De officier van justitie zendt het bevel terug indien het bevel is verzonden door een onbevoegde buitenlandse autoriteit.
4. Indien het niet mogelijk is om een beslissing te nemen over erkenning of uitvoering van het bevel omdat het formulier in bijlage A bij richtlijn 2014/41/EU onvolledig of onjuist is ingevuld, deelt de officier van justitie dit mede aan de uitvaardigende autoriteit.
5. Indien de officier van justitie redenen heeft om aan te nemen dat het bevel niet noodzakelijk is voor, noch in verhouding staat tot het doel van het in artikel 5.4.1 genoemde onderzoek in de uitvaardigende staat, daarbij rekening houdend met de rechten van de verdachte, danwel dat de in het bevel gevraagde onderzoeksbevoegdheden niet onder dezelfde omstandigheden in een vergelijkbare zaak in de uitvaardigende staat zouden kunnen worden toegepast, kan hij in overleg treden met de uitvaardigende autoriteit over het belang van uitvoering van het bevel.
6. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing op een bevel dat ter aanvulling dient van een eerder uitgevaardigd Europees onderzoeksbevel.

Artikel 5.4.4 (Weigeringsgronden)

1. De erkenning of uitvoering van een Europees onderzoeksbevel wordt geweigerd, wanneer na overleg met de uitvaardigende staat en nadat indien nodig de uitvaardigende autoriteit is verzocht om onverwijld aanvullende gegevens te verstrekken, moet worden vastgesteld dat:
 - a. de uitvoering van het bevel onverenigbaar is met een krachtens Nederlands recht geldend voorrecht of immuniteit, waaronder mede wordt verstaan het verschoningsrecht, bedoeld in de artikelen 218 en 218a, danwel onverenigbaar is met regels ter vaststelling en beperking van strafrechtelijke aansprakelijkheid in verband met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting in andere media;
 - b. door de uitvoering van het bevel wezenlijke belangen van nationale veiligheid worden geschaad of de bron van informatie in gevaar wordt gebracht dan wel het bevel strekt tot verstrekking van gegevens van inlichtingendiensten die als geclassificeerd zijn aangemerkt;
 - c. het bevel is uitgevaardigd in een procedure als bedoeld in artikel 5.4.1, tweede lid, en de verlangde bevoegdheid naar Nederlands recht in een vergelijkbare binnenlandse zaak niet zou worden toegestaan;
 - d. uitvoering van het bevel zou strekken tot het verlenen van medewerking aan een vervolging of berechting die een schending zou opleveren van het beginsel van ne bis in idem;
 - e. het bevel betrekking heeft op een strafbaar feit dat buiten het grondgebied van de uitvaardigende staat is gepleegd en geheel of gedeeltelijk op het Nederlandse grondgebied is gepleegd, en dat naar Nederlands recht niet strafbaar is;
 - f. er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de uitvoering van het bevel niet verenigbaar zou zijn met de verplichtingen die overeenkomstig artikel 6 VEU en het Handvest op Nederland als uitvoerende staat rusten.
2. De uitvoering van het bevel wordt tevens geweigerd, indien:
 - a. het feit waarvoor het bevel is uitgevaardigd, naar Nederlands recht niet strafbaar is, tenzij het een strafbaar feit betreft vermeld in bijlage D bij richtlijn 2014/41/EU dat in de uitvaardigende staat wordt bedreigd met een vrijheidsstraf of een tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel met een maximum van ten minste drie jaar;
 - b. de toepassing van de in het bevel aangegeven bevoegdheid naar Nederlands recht is beperkt tot een lijst of categorie strafbare feiten of tot feiten die bedreigd worden met een straf van tenminste een bepaalde hoogte, waartoe het strafbaar feit waarop het bevel betrekking heeft niet behoort.
3. Het tweede lid is niet van toepassing op een bevel dat strekt tot toepassing van de bevoegdheden omschreven in artikel 5.4.7, derde lid.
4. Indien het bevel een strafbaar feit betreft in verband met belastingen of heffingen, douane en deviezen, wordt de erkenning of uitvoering niet geweigerd op grond van het feit dat het Nederlandse recht niet voorziet in dezelfde soort belasting of heffing, danwel niet dezelfde soort regeling inzake belastingen, heffingen, douane en deviezen kent als het recht van de uitvaardigende staat.
5. Indien een Nederlandse autoriteit bevoegd is tot het opheffen van een voorrecht of immuniteit, wordt die autoriteit in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde geval zo spoedig mogelijk door de officier van justitie om opheffing verzocht.
6. Van de weigering van erkenning en uitvoering stelt de officier van justitie de uitvaardigende autoriteit onmiddellijk in kennis, op een wijze die schriftelijke vastlegging mogelijk maakt.

Artikel 5.4.5 (Uitvoering van het bevel)

1. De officier van justitie draagt zorg voor spoedige uitvoering van een voor erkenning en uitvoering vatbaar Europees onderzoeksbevel. Indien nodig treedt hij over de uitvoering van het bevel en de verwachte tijdsduur in overleg met de uitvaardigende autoriteit.
2. Bij de uitvoering van het verzoek worden de door de uitvaardigende autoriteit aangegeven vormvoorschriften en procedures in acht genomen, tenzij dit strijd oplevert met de grondbeginselen van het Nederlandse recht. Indien dit laatste het geval is, deelt de officier van justitie dit mede aan de uitvaardigende autoriteit.
3. Indien de uitvaardigende autoriteit in het bevel heeft aangegeven dat wegens proceduretermijnen, danwel de ernst van het strafbaar feit of andere bijzonder dringende omstandigheden, een kortere doorlooptermijn voor uitvoering van het bevel nodig is dan die welke in dit artikel wordt gegeven, of dat het bevel op een bepaalde datum ten uitvoer dient te worden gelegd, wordt daarmee zoveel mogelijk rekening gehouden.
4. Op verzoek van de uitvaardigende autoriteit mogen autoriteiten van de uitvaardigende staat bijstand verlenen bij de uitvoering van het bevel, tenzij dit strijd oplevert met grondbeginselen van het Nederlandse recht of met de nationale veiligheid. De autoriteiten van de uitvaardigende staat zijn gebonden aan het Nederlandse recht en volgen de aanwijzingen van de officier van justitie op.
5. Tenzij er op grond van artikel 5.4.6 redenen tot uitstel bestaan of indien het in het bevel verlangde reeds voorhanden is, wordt de onderzoeksbevoegdheid door de uitvoerende autoriteit onverwijld en, onverminderd het derde lid, binnen negentig dagen na het nemen van de in artikel 5.4.2, vierde lid, bedoelde beslissing uitgevoerd.
6. Indien het niet mogelijk is de in het vijfde lid genoemde termijn na te leven, danwel te voldoen aan de specifieke termijn of datum voor de uitvoering aangegeven door de uitvaardigende autoriteit, stelt de officier van justitie de bevoegde autoriteit van de uitvaardigende staat hiervan onverwijld in kennis, met opgave van de redenen voor de vertraging, en overlegt hij met de uitvaardigende autoriteit over een passend tijdschema voor de uitvoering van het bevel.

Artikel 5.4.6 (Opschorting van erkenning en uitvoering)

1. De officier van justitie kan de erkenning en uitvoering van het Europees onderzoeksbevel opschorten, indien:
 - a. het belang van een in Nederland lopend strafrechtelijk onderzoek zich verzet tegen de uitvoering van het bevel;
 - b. de stukken, voorwerpen of gegevens waarop het bevel ziet reeds gebruikt worden in een andere gerechtelijke procedure.
2. Indien de officier van justitie de uitvoering van het bevel opschort, geeft hij hiervan onverwijld schriftelijk kennis aan de autoriteiten van de uitvaardigende staat, onder vermelding van de gronden en zo mogelijk van de verwachte duur van de opschorting.
3. Zodra de gronden voor opschorting zijn vervallen, wordt het bevel alsnog uitgevoerd. De officier van justitie stelt de autoriteiten van de uitvaardigende lidstaat hiervan onverwijld schriftelijk in kennis.

Artikel 5.4.7 (Toepassing bevoegdheden ter uitvoering van Europees onderzoeksbevel)

1. Ter uitvoering van een Europees onderzoeksbevel kunnen opsporingsbevoegdheden worden toegepast, onder dezelfde voorwaarden waaronder deze kunnen worden toegepast in een Nederlands onderzoek naar dezelfde feiten op grond van dit wetboek.
2. De officier van justitie past, indien mogelijk, een andere onderzoeksbevoegdheid toe dan die welke is genoemd in het bevel, indien de in het bevel genoemde bevoegdheid naar Nederlands recht niet bestaat, dan wel in een vergelijkbare Nederlandse zaak niet zou kunnen worden toegepast. Indien er naar Nederlands recht geen onderzoeksbevoegdheid voorhanden is die tot hetzelfde resultaat zou leiden als de in het bevel genoemde onderzoeksbevoegdheid, stelt de officier van justitie de uitvaardigende autoriteit ervan in kennis dat de gevraagde bijstand niet kan worden verleend.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid, wordt een bevel altijd uitgevoerd indien dat ziet op:
 - a. het verkrijgen van reeds uit andere hoofde vergaarde informatie of bewijsmateriaal, die conform het Nederlandse recht in het kader van een strafprocedure of voor de doeleinden van het bevel had kunnen worden verkregen;
 - b. het verstrekken van politiegegevens of strafvorderlijke gegevens;
 - c. het horen van een getuige, deskundige, slachtoffer, verdachte of derde in Nederland;
 - d. bevoegdheden die geen dwangmiddel zijn;
 - e. de identificatie van personen die zijn aangesloten op een bepaald telefoonnummer of IP-adres in de zin van artikel 126na.
4. De officier van justitie kan besluiten een andere opsporingsbevoegdheid dan aangegeven in het bevel toe te passen, indien daardoor met minder indringende middelen hetzelfde resultaat kan worden bereikt.
5. Indien de officier van justitie voornemens is uitvoering te geven aan het bevel met toepassing van het tweede of vierde lid, meldt hij dit eerst aan de uitvaardigende autoriteit die kan besluiten het bevel in te trekken of aan te vullen.

Artikel 5.4.8 (Rechter-commissaris)

1. Indien zulks voor de uitvoering van het bevel noodzakelijk of gewenst is, stelt de officier van justitie het Europees onderzoeksbevel, voor zover nodig met toepassing van artikel 181, in handen van de rechter-commissaris. De officier van justitie omschrijft in een schriftelijke vordering welke verrichtingen van de rechter-commissaris worden verlangd. De vordering kan te allen tijde worden ingetrokken.
2. De rechter-commissaris stelt de door hem ter uitvoering van het bevel vergaarde voorwerpen, stukken en gegevens zo spoedig mogelijk ter beschikking aan de officier van justitie.

Artikel 5.4.9 (Overdracht resultaten)

1. De officier van justitie stelt de resultaten van de uitvoering van het Europees onderzoeksbevel zo spoedig mogelijk ter beschikking aan de uitvaardigende autoriteit. Indien overeenkomstig artikel 5.4.10 een klaagschrift is ingediend of nog kan worden ingediend, vindt de overdracht van de resultaten eerst plaats nadat onherroepelijk is beslist op het klaagschrift.

2. De officier van justitie kan bij de afgifte aan de uitvaardigende autoriteit bedingen, dat over te dragen voorwerpen of stukken zullen worden teruggezonden zodra daarvan het voor de strafvordering nodige gebruik is gemaakt.
3. Indien een klaagschrift is ingediend of nog kan worden ingediend, kan op een gemotiveerd verzoek van de uitvaardigende autoriteit aan de uitvaardigende autoriteit een afschrift van de stukken of een kopie van de gegevens vergaard ter uitvoering van het bevel voorlopig ter beschikking worden gesteld, indien voor zover dit de belangen van de rechthebbende niet ernstig schaadt. De voorlopige terbeschikkingstelling vindt plaats onder de voorwaarden dat het Nederlandse recht onverkort blijft gelden ten aanzien van de overhandigde resultaten en dat het gebruik daarvan als bewijsmiddel pas mogelijk is nadat deze definitief ter beschikking worden gesteld.
4. Indien de over te dragen resultaten van de uitvoering van het bevel van belang zijn voor andere procedures, kan de officier van justitie op uitdrukkelijk verzoek van en na overleg met de uitvaardigende autoriteit, voorwerpen, stukken of gegevens tijdelijk ter beschikking stellen aan de uitvaardigende autoriteit onder de voorwaarde dat zij zo spoedig als mogelijk weer worden teruggezonden.

Artikel 5.4.10 (Rechtsmiddelen)

1. De betrokkene bij wie in het kader van uitvoering van een Europees onderzoeksbevel in beslag zijn genomen, danwel gegevens zijn gevorderd, wordt, indien de geheimhouding van het onderzoek daardoor niet in het gedrang komt, in kennis gesteld van zijn bevoegdheid om binnen veertien dagen na kennisgeving een klaagschrift ingevolge artikel 552a in te dienen bij de rechtbank.
2. Indien de officier van justitie redenen heeft om aan te nemen dat een inbeslaggenomen voorwerp niet uitsluitend aan de beslagene toebehoort of gevorderde gegevens in overwegende mate betrekking hebben op een andere persoon dan bij wie deze zijn gevorderd, doet hij de nodige nasporingen naar deze directe belanghebbenden in Nederland teneinde hen een kennisgeving bedoeld in het eerste lid te doen toekomen.
3. De artikelen 552a, eerste tot en met zesde lid, 552d, eerste en derde lid, en 552e, eerste lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de rechter geen onderzoek doet naar de gronden voor het uitvaardigen van het bevel, waarvan de uitvoering heeft geleid tot indiening van het klaagschrift.
4. De rechtbank beslist binnen 30 dagen na ontvangst van het klaagschrift. Indien beroep in cassatie wordt ingesteld, beslist de Hoge Raad binnen negentig dagen na indiening van de schriftuur. Artikel 447 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de termijn voor indiening van middelen van cassatie veertien dagen bedraagt.
5. Indien een klaagschrift is ingediend, stelt de officier van justitie de uitvaardigende autoriteit daarvan onverwijld in kennis, onder vermelding van de gronden van het klaagschrift. De uitvaardigende autoriteiten worden op dezelfde wijze van de beslissing op het klaagschrift in kennis gesteld.

Artikel 5.4.11 (Aansprakelijkheid)

1. Ambtenaren van de uitvaardigende staat die in het kader van de uitvoering van een Europees onderzoeksbevel aanwezig zijn in Nederland, worden met betrekking tot tegen of door hen gepleegde misdrijven beschouwd als Nederlandse ambtenaren.
2. Indien in het kader van de uitvoering van het bevel schade wordt veroorzaakt door buitenlandse ambtenaren die aanwezig zijn op Nederlands grondgebied, is het Nederlandse

recht van toepassing op die schade. De uitvaardigende lidstaat is aansprakelijk voor de aangerichte schade.

3. De Nederlandse staat draagt zorg voor vergoeding van de schade die de buitenlandse ambtenaren hebben veroorzaakt.

Artikel 5.4.12 (Kosten)

1. Indien de officier van justitie van oordeel is dat de kosten voor de uitvoering van een Europees onderzoeksbevel als uitzonderlijk hoog kunnen worden beschouwd, kan hij in overleg met de uitvaardigende autoriteit nagaan of en hoe de kosten kunnen worden gedeeld, dan wel of het bevel kan worden gewijzigd. De officier van justitie verstrekt de uitvaardigende autoriteit voorafgaand aan het overleg een gespecificeerde opgave van het deel van de kosten dat uitzonderlijk hoog wordt geacht.

2. In uitzonderlijke gevallen waarin geen overeenstemming kan worden bereikt aangaande kosten als bedoeld in het eerste lid, kan de uitvaardigende autoriteit besluiten:

- a. het EOB geheel of gedeeltelijk in te trekken, of
- b. het EOB te handhaven en het deel van de kosten te dragen dat uitzonderlijk hoog wordt geacht.

Derde Afdeling. Nadere regeling van de uitvoering van enkele onderzoeksbevoegdheden

Artikel 5.4.13 (Verhoor per videoconferentie of met andere audiovisuele transmissiemiddelen)

1. De rechter-commissaris is bevoegd een Europees onderzoeksbevel uit te voeren dat ertoe strekt een getuige of deskundige die zich op het grondgebied van de uitvoerende staat bevindt, overeenkomstig het vierde tot en met zesde lid, per videoconferentie of andere audiovisuele transmissie, te doen verhoren. De officier van justitie stelt het bevel daartoe, met toepassing van artikel 181, in handen van de rechter-commissaris. Het bevel kan tevens betrekking hebben op het verhoren van een verdachte per videoconferentie of met andere audiovisuele transmissiemiddelen.

2. In aanvulling op de in artikel 5.4.4 genoemde gronden voor weigering van de erkenning of uitvoering, kan de uitvoering van het bevel worden geweigerd, indien:

- a. de verdachte die moet worden verhoord daarin niet toestemt, of
- b. de uitvoering in een concrete zaak strijdig is met de grondbeginselen van het Nederlandse recht.

3. De praktische regeling voor toepassing van de videoconferentie wordt door de rechter-commissaris overeengekomen met de uitvaardigende autoriteit. De rechter-commissaris draagt in dit kader, met toepassing van de bepalingen die op grond van dit wetboek gelden voor verhoor van een verdachte, getuige of deskundige door de rechter-commissaris, zorg voor:

- a. het oproepen van de getuige of deskundige;
- b. het oproepen van de verdachte, waarbij de verdachte wordt gewezen op zijn rechten volgens het recht van de uitvaardigende staat, op een tijdstip dat het hem mogelijk maakt zijn rechten op verdediging daadwerkelijk uit te oefenen;
- c. de vaststelling van de identiteit van de persoon die moet worden verhoord.

4. Met betrekking tot verhoor per videoconferentie of met andere audiovisuele transmissiemiddelen gelden de volgende voorschriften:

- a. de rechter-commissaris is aanwezig tijdens het verhoor, indien nodig bijgestaan door een tolk, en heeft tot taak de identiteit van de te verhoren persoon te laten vaststellen en erop toe

te zien dat de grondbeginselen van het Nederlandse recht in acht worden genomen. Indien de rechter-commissaris van oordeel is dat die beginselen tijdens het verhoor worden geschonden, treft hij onverwijld de nodige maatregelen opdat het verhoor verder met inachtneming van deze beginselen verloopt;

b. de bevoegde autoriteiten van de uitvaardigende staat en de rechter-commissaris komen indien nodig maatregelen ter bescherming van de te verhoren persoon overeen;

c. het verhoor wordt rechtstreeks door of onder leiding van de bevoegde autoriteit van de uitvaardigende staat overeenkomstig het recht van die staat afgenomen;

d. op verzoek van de uitvaardigende staat of van de te verhoren persoon wordt die persoon bijgestaan door een tolk;

e. de verdachte wordt voorafgaand aan het verhoor op de hoogte gesteld van zijn rechten die hem naar Nederlands recht en naar het recht van de uitvaardigende staat toekomen. Getuigen en deskundigen kunnen zich beroepen op het verschoningsrecht neergelegd in de artikelen 217 tot en met 219b, of het verschoningsrecht dat hen toekomt op basis van het recht van de uitvaardigende staat, en worden daarvan voorafgaand aan het verhoor in kennis gesteld.

5. Met inachtneming van de maatregelen die ter bescherming van personen zijn overeengekomen, stelt de rechter-commissaris na afloop van het verhoor een proces-verbaal op, waarin worden vermeld de datum en de plaats van het verhoor, de identiteit van de verhoorde persoon, de identiteit en de hoedanigheid van alle andere personen die in de uitvoerende staat aan het verhoor hebben deelgenomen, eventuele beëdigingen en de technische omstandigheden waaronder het verhoor heeft plaatsgevonden.

6. De artikelen 213, 215, 216, 216a, 221 tot en met 225 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.4.14 (Tijdelijke overbrenging van een Nederlandse gedetineerde naar de uitvaardigende staat ter uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid)

1. De officier van justitie is bevoegd een Europees onderzoeksbevel uit te voeren dat ziet op de tijdelijke overbrenging van een persoon die in Nederland rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ter uitvoering van een opsporingsbevoegdheid voor het verzamelen van bewijs, waarvoor de aanwezigheid van die persoon op het grondgebied van de uitvaardigende staat is vereist. De officier van justitie bepaalt de termijn waarbinnen de persoon dient te worden teruggezonden.

2. Behalve op de in artikel 5.4.4 gegeven gronden, kan de uitvoering van het bevel worden geweigerd indien:

a. de tijdelijk ter beschikking te stellen persoon er niet in toestemt, of

b. de overbrenging de vrijheidsbeneming van de persoon kan verlengen.

3. Onverminderd het tweede lid, onderdeel a, wordt, indien de officier van justitie het in verband met de leeftijd of de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de ter beschikking te stellen persoon nodig acht, aan diens wettelijk vertegenwoordiger de mogelijkheid geboden zijn oordeel te geven over de tijdelijke overbrenging.

4. De praktische regeling voor de tijdelijke overbrenging van de betrokkene met inbegrip van de specifieke voorwaarden waaronder hij in de uitvaardigende staat zal worden gedetineerd en de termijnen waarbinnen hij uit Nederland moet worden overgebracht en naar Nederland moet worden teruggebracht, worden door de officier van justitie en de autoriteiten van de uitvaardigende staat overeengekomen, met inachtneming van de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de betrokkene en het in de uitvaardigende staat vereiste beveiligingsniveau.

5. De overgebrachte persoon blijft op het grondgebied van de uitvaardigende staat en, in voorkomend geval, van de lidstaat van doortocht, in hechtenis wegens de feiten ten aanzien waarvan hij in Nederland van zijn vrijheid is beroofd, tenzij de officier van justitie om zijn vrijlating verzoekt.

6. De hechtenis op het grondgebied van de uitvaardigende staat wordt in mindering gebracht op de duur van de vrijheidsbeneming die de betrokkene in Nederland moet of zal moeten ondergaan.

7. De kosten die voortvloeien uit de overbrenging van de betrokkene naar en van de uitvaardigende staat, worden door die staat gedragen.

Artikel 5.4.15 (Tijdelijke overbrenging van een buitenlandse gedetineerde naar Nederland ter uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid ten behoeve van de buitenlandse autoriteit)

1. De officier van justitie is bevoegd een Europees onderzoeksbevel uit te voeren dat ziet op de tijdelijke overbrenging van een persoon in hechtenis in de uitvaardigende staat naar Nederland, met het oog op de uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid voor het verzamelen van bewijs waarvoor zijn aanwezigheid in Nederland is vereist.

2. Artikel 5.4.14, tweede lid, onderdeel b, en vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de tijdelijke overbrenging volgens onderhavig artikel.

3. In het geval waarin een persoon, die in de uitvaardigende staat rechtens van zijn vrijheid is beroofd, tijdelijk ter beschikking wordt gesteld aan Nederland wordt hij gedurende zijn verblijf hier te lande op bevel van de officier van justitie in verzekering gesteld. De artikelen 54 en 56, eerste lid, zijn, voor zover nodig, van overeenkomstige toepassing.

4. De inverzekeringstelling wordt onmiddellijk opgeheven indien de officier van justitie bericht ontvangt dat de gronden voor vrijheidsbeneming in de uitvaardigende staat niet langer bestaan.

5. Onverminderd het derde lid wordt de overgebrachte persoon in Nederland niet vervolgd, in hechtenis genomen of anderszins aan een beperking van de persoonlijke vrijheid onderworpen wegens feiten die zijn gepleegd of veroordelingen die zijn uitgesproken voordat hij de uitvaardigende staat heeft verlaten en die niet in het bevel zijn vermeld.

6. De in het vijfde lid bedoelde onschendbaarheid eindigt indien de overgebrachte persoon gedurende een termijn van vijftien opeenvolgende dagen vanaf de datum waarop zijn aanwezigheid niet langer door Nederland was vereist, de gelegenheid heeft gehad Nederland te verlaten, maar:

a. niettemin is gebleven, of

b. na Nederland te hebben verlaten, is teruggekeerd.

7. De kosten die voortvloeien uit de overbrenging van de betrokkene naar en van Nederland worden door de uitvaardigende staat gedragen.

Artikel 5.4.16 (Doortocht)

De officier van justitie kan toestemming geven om een persoon die in een andere lidstaat van zijn vrijheid is beroofd en ter uitvoering van een Europees onderzoeksbevel wordt overgebracht naar een derde lidstaat, over Nederlands grondgebied te vervoeren. De artikelen 51 en 52 van de Overleveringswet zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.4.17 (Opnemen van telecommunicatie)

1. Een Europees onderzoeksbevel dat strekt tot het opnemen van telecommunicatie kan in aanvulling op artikel 5.4.4 worden geweigerd indien in een soortgelijke Nederlandse strafzaak het opnemen van telecommunicatie niet zou worden toegestaan.

2. Het bevel kan – in overleg met de uitvaardigende autoriteit – worden uitgevoerd door:

a. onmiddellijke doorzending van telecommunicatie naar de uitvaardigende staat, of

b. interceptie, opname en vervolgens toezending van het resultaat van de interceptie van de telecommunicatie aan de uitvaardigende staat.

3. De uitvaardigende autoriteit kan, indien zij daarvoor bijzondere redenen heeft, verzoeken om een transcriptie, decodering of ontsleuteling van de opname. De officier van justitie beslist over inwilliging van dit verzoek. Kosten die voortvloeien uit de transcriptie, decodering of ontsleuteling van de opgenomen telecommunicatie komen voor rekening van de uitvaardigende staat.

Artikel 5.4.18 (Kennisgeving aan de lidstaat waar de persoon op wie het opnemen van telecommunicatie betrekking heeft, zich bevindt wanneer geen technische bijstand is vereist)

1. Indien de officier van justitie door middel van het formulier in bijlage C bij richtlijn 2014/41/EU een kennisgeving inzake opnemen van telecommunicatie ontvangt, stelt hij de kennisgeving onverwijld in handen van de rechter-commissaris. De kennisgeving dient te zijn opgesteld in de Nederlandse of Engelse taal.

2. De rechter-commissaris beslist binnen 48 uur nadat hij kennisgeving heeft ontvangen, met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 126m en 126t, of met het opnemen kan worden ingestemd. De instemming kan worden geweigerd indien in een soortgelijke Nederlandse strafzaak het opnemen van telecommunicatie niet zou worden toegestaan.

3. Binnen 96 uur nadat hij de kennisgeving van de uitvaardigende autoriteit heeft ontvangen, deelt de officier van justitie aan de uitvaardigende autoriteit mede of wordt ingestemd met het opnemen van de telecommunicatie.

4. Indien instemming wordt verleend, verbindt de officier van justitie daaraan, onder opgave van redenen, de voorwaarden die de rechter-commissaris heeft gesteld, alsmede de voorwaarden, dat de gegevens verkregen door het aftappen van de telecommunicatie van de gebruiker tijdens diens verblijf op Nederlands grondgebied:

a. voor zover deze mededelingen bevatten, gedaan door of aan een persoon die zich op grond van artikel 218 kan verschonen indien hij als getuige naar de inhoud van die mededelingen zou worden gevraagd, niet mogen worden gebruikt en dienen te worden vernietigd, en

b. alleen mogen worden gebruikt voor het strafrechtelijk onderzoek in het kader waarvan de kennisgeving is gedaan en dat voor het gebruik voor enig ander doel voorafgaand toestemming dient te worden gevraagd en te zijn verkregen.

5. Indien de instemming wordt verleend, is artikel 126bb van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.4.19 (Vordering verstrekking toekomstige gegevens, gecontroleerde aflevering, infiltratie)

1. Een Europees onderzoeksbevel dat ziet op het vorderen van toekomstige gegevens, gecontroleerde aflevering of infiltratie kan in aanvulling op artikel 5.4.4 ook worden geweigerd indien in een soortgelijke Nederlandse strafzaak toepassing van bevoegdheden tot vorderen van verstrekking van toekomstige gegevens, gecontroleerde aflevering en infiltratie niet zou worden toegestaan.

2. De uitvoering van de vordering van toekomstige gegevens en een gecontroleerde aflevering vindt plaats onder gezag van de officier van justitie. De praktische uitvoering van een bevel tot gecontroleerde aflevering wordt in onderling overleg tussen de officier van justitie en de uitvaardigende autoriteit bepaald.

3. De duur van de infiltratieoperaties, de nadere voorwaarden en de rechtspositie van de betrokken functionarissen tijdens infiltratieoperaties worden door de officier van justitie in

overleg met de autoriteiten van de uitvaardigende staat en de uitvoerende staat overeengekomen, overeenkomstig regelgeving bij en krachtens dit wetboek. Indien dit overleg niet tot overeenstemming leidt, kan de officier van justitie de uitvoering van het bevel weigeren.

Artikel 5.4.20 (Bevriezing)

1. De officier van justitie beslist zo snel mogelijk, en in ieder geval binnen 24 uur na ontvangst, over de erkenning en uitvoering van een Europees onderzoeksbevel dat strekt tot het voorkomen van de vernietiging, omzetting, verplaatsing, overdracht of vervreemding van voorwerpen en gegevens die als bewijsstuk kunnen worden gebruikt. De beslissing wordt onverwijld medegedeeld aan de uitvaardigende autoriteit.
2. De officier van justitie kan na overleg met de uitvoerende autoriteit, naargelang de omstandigheden, passende voorwaarden stellen om de duur van de in het eerste lid bedoelde voorlopige maatregel te beperken. Indien de officier van justitie, overeenkomstig deze voorwaarden, overweegt om de voorlopige maatregel op te heffen, stelt hij de uitvaardigende autoriteit daarvan in kennis en geeft hij haar de gelegenheid opmerkingen te maken alvorens tot opheffing over te gaan.

Vierde Afdeling. Uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel

Artikel 5.4.21 (Uitvaardiging Europees onderzoeksbevel)

1. De officier van justitie, rechter-commissaris of een gerecht kan als uitvaardigende autoriteit een Europees onderzoeksbevel uitvaardigen tot toepassing van onderzoeksbevoegdheden in een andere lidstaat.
2. Uitvaardiging van een bevel kan enkel geschieden nadat is vastgesteld dat:
 - a. het uitvaardigen van het bevel voor het onderzoek noodzakelijk is en in verhouding staat tot het doel van het onderzoek, daarbij rekening houdend met de rechten van de verdachte of beschuldigde persoon, en
 - b. voldaan is aan de vereisten die op grond van het wetboek gelden voor toepassing van de in het verzoek om rechtshulp gevraagde bevoegdheden in een nationaal onderzoek naar deze strafbare feiten.

Artikel 5.4.22 (Inhoud en taal uitgevaardigd Europees onderzoeksbevel)

1. De uitvaardigende autoriteit vult het Europees onderzoeksbevel in bijlage A bij richtlijn 2014/41/EU in.
2. Het bevel bevat tenminste de in artikel 5.4.3, eerste lid, genoemde informatie.
3. De uitvaardigende autoriteit kan in het bevel vormvereisten opnemen die de autoriteiten van de uitvoerende staat bij de uitvoering van het bevel zo veel mogelijk in acht nemen. Dit kan mede omvatten het verzoek om bij de uitvoering van het bevel aanwezig te zijn.
4. Indien een uitvaardigende autoriteit een bevel uitvaardigt ter aanvulling van een eerder bevel, wordt dit vermeld in onderdeel D van bijlage A. Artikel 5.4.21, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing. Indien de uitvaardigende autoriteit het aanvullend bevel opstelt terwijl zij bijstand verleent bij de uitvoering van het oorspronkelijke bevel in de uitvoerende staat kan zij het aanvullende bevel rechtstreeks aan de uitvoerende autoriteit richten terwijl zij in die staat aanwezig is.
5. Indien het bevel betrekking heeft op infiltratie, gecontroleerde aflevering, of het vorderen van gegevens bedoeld in de artikelen 126nc, 126nd en 126ne, geeft de uitvaardigende

autoriteit de redenen aan waarom zij toepassing van de bevoegdheid van belang acht voor de strafzaak. In een bevel dat strekt tot het vorderen van gegevens als bedoeld in artikel 126nc, wordt informatie verschaft die de uitvoering kan vergemakkelijken.

6. De uitvaardigende autoriteit vertaalt het bevel zoals is beschreven in bijlage A en het formulier in bijlage C in overeenstemming in een officiële taal van de uitvoerende staat of in een andere, door de uitvoerende staat aangegeven taal.

Artikel 5.4.23 (Toezending aan de buitenlandse uitvoerende autoriteit)

1. De uitvaardigende autoriteit zendt het overeenkomstig de artikelen 5.4.21 en 5.4.22 ingevulde Europees onderzoeksbevel rechtstreeks toe aan de tot erkenning en uitvoering bevoegde autoriteit van de uitvoerende staat, op zodanige wijze dat dit schriftelijk kan worden vastgelegd en de uitvoerende staat de echtheid ervan kan vaststellen.

2. Alle verdere officiële communicatie geschiedt rechtstreeks tussen de uitvaardigende autoriteit en de uitvoerende autoriteit.

3. Indien niet bekend is welke autoriteiten van de uitvoerende staat bevoegd zijn tot erkenning en uitvoering van het bevel, wordt de uitvoerende staat door de uitvaardigende autoriteit langs alle mogelijke kanalen, waaronder de contactpunten van het Europees Justitieel Netwerk, om inlichtingen verzocht.

Artikel 5.4.24 (Uitvaardiging Europees onderzoeksbevel inzake bevrozing)

1. Indien een Europees onderzoeksbevel betrekking heeft op bevrozing van bewijsmateriaal door buitenlandse autoriteiten, wordt vermeld of het bewijsmateriaal aan de Nederlandse autoriteit dient te worden overgedragen dan wel in de uitvoerende staat blijft. Indien het bewijsmateriaal in de uitvoerende staat moet blijven, wordt vermeld op welke datum de voorlopige maatregel wordt ingetrokken, of op welke datum het verzoek tot overdracht van het bewijsmateriaal aan de uitvaardigende staat vermoedelijk zal worden gedaan.

2. De buitenlandse uitvoerende autoriteit wordt onmiddellijk in kennis gesteld van de beslissing tot opheffing van het in het eerste lid bedoelde beslag.

Artikel 5.4.25 (Uitvaardiging Europees onderzoeksbevel ter zake van verhoor per videoconferentie)

1. Een Europees onderzoeksbevel kan worden uitgevaardigd om een getuige of deskundige die zich op het grondgebied van de uitvoerende staat bevindt per videoconferentie of andere audiovisuele transmissie te doen verhoren door de rechter-commissaris of een gerecht. Een bevel kan tevens worden uitgevaardigd voor het verhoren van een verdachte per videoconferentie of met andere audiovisuele transmissiemiddelen.

2. De praktische regeling voor toepassing van de videoconferentie wordt overeengekomen tussen de rechter-commissaris of het gerecht dat het bevel heeft uitgevaardigd en de uitvoerende autoriteit.

3. Op de inhoud van het bevel alsmede op de uitvoering daarvan zijn de bepalingen die in dit wetboek zijn opgenomen voor het horen van getuigen en het verhoor van de verdachte door de rechter-commissaris of het gerecht van toepassing.

4. Indien in de omstandigheden van een specifiek geval de uitvoerende autoriteit niet over de technische middelen voor een verhoor per videoconferentie beschikt, kunnen deze na overleg ter beschikking worden gesteld.

Artikel 5.4.26 (Tijdelijke terbeschikkingstelling van een buitenlandse gedetineerde aan Nederland)

1. Een Europees onderzoeksbevel kan worden uitgevaardigd met het oog op de terbeschikkingstelling door de uitvoerende lidstaat van een aldaar rechtens van zijn vrijheid beroofde persoon.
2. De praktische regeling voor de tijdelijke overbrenging van de betrokkene met inbegrip van de specifieke voorwaarden waaronder hij in Nederland zal worden gedetineerd en de termijnen waarbinnen hij uit de uitvoerende staat moet worden overgebracht en daarheen moet worden teruggebracht, worden door Nederland en de uitvoerende staat overeengekomen, met inachtneming van de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de betrokkene en het in de uitvaardigende staat vereiste beveiligingsniveau.
3. Indien nodig verzoekt de officier van justitie de autoriteiten van een andere staat om doortocht.
4. In de gevallen dat een persoon, die in het buitenland rechtens van zijn vrijheid is beroofd, tijdelijk ter beschikking wordt gesteld aan Nederland wordt hij gedurende zijn verblijf hier te lande op bevel van de officier van justitie in verzekering gesteld. De artikelen 54 en 56, eerste lid zijn, voor zover nodig, van overeenkomstige toepassing.
5. De inverzekeringstelling wordt opgeheven zodra de officier van justitie bericht ontvangt, dat de gronden voor vrijheidsberoving in de uitvaardigende staat niet langer bestaan.
6. Onverminderd het derde lid wordt de overgebrachte persoon in Nederland niet vervolgd, in hechtenis genomen of anderszins aan een beperking van de persoonlijke vrijheid onderworpen wegens feiten die zijn gepleegd of veroordelingen die zijn uitgesproken voordat hij de uitvoerende staat heeft verlaten en die niet in het bevel zijn vermeld.
7. De in het zesde lid bedoelde onschendbaarheid eindigt indien de overgebrachte persoon gedurende een termijn van vijftien opeenvolgende dagen vanaf de datum waarop zijn aanwezigheid niet langer door Nederland was vereist, de gelegenheid heeft gehad Nederland te verlaten, maar:
 - a. niettemin is gebleven, of
 - b. na Nederland te hebben verlaten, is teruggekeerd.
8. De kosten die voortvloeien uit de overbrenging van de betrokkene naar en van Nederland, worden door de Nederlandse autoriteiten gedragen.

Artikel 5.4.27 (Tijdelijke terbeschikkingstelling van gedetineerde aan buitenland ten behoeve van uitvoering Europees onderzoeksbevel uitgevaardigd door Nederland)

1. Een Europees onderzoeksbevel kan worden uitgevaardigd voor de tijdelijke overbrenging van een persoon die in Nederland van zijn vrijheid is beroofd naar de uitvoerende staat, met het oog op de uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid waarvoor zijn aanwezigheid in de uitvoerende staat is vereist.
2. De uitvaardiging van het bevel vindt slechts plaats, indien:
 - a. de tijdelijk ter beschikking te stellen persoon er in toestemt, en
 - b. de overbrenging de vrijheidsbeneming van de persoon niet verlengt.
3. Onverminderd het tweede lid, onderdeel a, wordt, indien de officier van justitie het in verband met de leeftijd of de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de ter beschikking te stellen persoon nodig acht, aan diens wettelijk vertegenwoordiger de mogelijkheid geboden zijn oordeel te geven over de tijdelijke overbrenging.
4. Indien nodig verzoekt de officier van justitie de autoriteiten van een andere staat om doortocht.

5. De overgebrachte persoon blijft op het grondgebied van de uitvaardigende staat en, in voorkomend geval, van de lidstaat van doortocht, in hechtenis wegens de feiten ten aanzien waarvan hij in Nederland van zijn vrijheid is beroofd, tenzij de officier van justitie om zijn vrijlating verzoekt.
6. De hechtenis op het grondgebied van de uitvaardigende staat wordt in mindering gebracht op de duur van de vrijheidsbeneming die de betrokkene in Nederland moet of zal moeten ondergaan.
7. De kosten die voortvloeien uit de overbrenging van de betrokkene naar en van Nederland, worden door de Nederlandse autoriteiten gedragen.

Artikel 5.4.28 (Uitvaardiging Europees onderzoeksbevel tot opnemen van telecommunicatie)

1. Een Europees onderzoeksbevel kan worden uitgevaardigd strekkende tot het opnemen van telecommunicatie op grond van de artikelen 126m of 126t. Indien het bevel naar meerdere lidstaten kan worden gestuurd, geniet het voorrang het bevel te richten aan de lidstaat waar de persoon op wie het opnemen betrekking heeft zich bevindt of zal bevinden.
2. Het bevel bevat de volgende informatie:
 - a. informatie aan de hand waarvan de identiteit van de persoon op wie het opnemen van telecommunicatie betrekking heeft, kan worden vastgesteld;
 - b. de gewenste duur van het opnemen, en
 - c. voldoende technische gegevens, in het bijzonder ter bepaling van het doelwit van het opnemen, met het oog op de tenuitvoerlegging van het bevel.
3. In het bevel wordt aangegeven waarom het opnemen van telecommunicatie van belang wordt geacht voor de strafzaak.
4. De uitvaardigende autoriteit kan, indien zij daarvoor een bijzondere redenen heeft, verzoeken om een transcriptie, decodering of ontsleuteling van de opname. Indien de uitvoerende autoriteit hierin toestemt, komen de kosten die voortvloeien uit de transcriptie, decodering of ontsleuteling van de opgenomen telecommunicatie komen voor rekening van de uitvaardigende autoriteit.

Artikel 5.4.29 (Opnemen van telecommunicatie zonder bijstand buitenlandse autoriteiten)

1. De officier van justitie zendt de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat het formulier in bijlage C bij richtlijn 2014/41/EU toe, indien een bevel tot het opnemen van telecommunicatie op grond van de artikelen 126m of 126t betrekking heeft op een communicatieadres van een in het bevel genoemde persoon, dat in gebruik is op het grondgebied van de andere lidstaat en het opnemen van de telecommunicatie kan worden uitgevoerd zonder de technische bijstand van die andere lidstaat. Dit geschiedt:
 - a. voorafgaand aan het opnemen van telecommunicatie ingeval de officier van justitie weet dat de persoon op wie de beslissing tot het opnemen van telecommunicatie betrekking heeft, zich op het grondgebied van de andere lidstaat bevindt of zal bevinden;
 - b. tijdens of na het opnemen van telecommunicatie, zodra de officier van justitie weet dat de persoon op wie de beslissing tot het opnemen van telecommunicatie betrekking heeft, zich tijdens het opnemen op het grondgebied van de andere lidstaat bevindt of heeft bevonden.
2. Aan de beslissing van de bevoegde autoriteit van de andere lidstaat wordt onverwijld uitvoering gegeven.

Artikel 5.4.30 (Algemene maatregel van bestuur)

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de uitvaardiging, erkenning en uitvoering van Europese onderzoeksbevelen.

Artikel 5.4.31 (Ministeriële regeling)

Bij ministeriële regeling kunnen regels worden vastgesteld over het verzamelen en verstrekken van gegevens over de uitvoering van de bepalingen van deze Titel.

Artikel 5.4.32 (Overgangsrecht)

1. Vóór 22 mei 2017 ontvangen verzoeken om wederzijdse hulp blijven vallen onder de bestaande regelgeving betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken. Kaderbesluit 2003/577/JBZ is van toepassing op de op grond ervan gegeven beslissingen tot het bevriezen van bewijsmateriaal die vóór 22 mei 2017 zijn ontvangen.
2. Een Europees onderzoeksbevel kan met toepassing van de artikelen 5.4.3, zesde lid, en 5.4.22, vierde lid worden uitgevaardigd en uitgevoerd ter aanvulling van een eerdere befreezingsbeslissing op grond van Kaderbesluit 2003/577/JBZ.

ARTIKEL II (Samenloop)

Indien het bij koninklijke boodschap van ... [datum] ingediende voorstel van wet ... [Wijziging van het Wetboek van Strafvordering met het oog op het moderniseren van de regeling van internationale samenwerking in strafzaken (herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken) Kamerstuknummer] tot wet is verheven en die wet eerder in werking treedt dan deze wet, wordt in artikel I, aanhef, van deze wet de zinsnede “Onder vernumming van de Titel 4 tot de Titel 8, en onder vernumming van de artikelen 5:4:1 tot en met 5:4:17 tot de artikelen 5.1.8 tot en met 5.8.17, komt Titel 4 van het Vijfde Boek te luiden:” vervangen door: Titel 4 van het Vijfde Boek komt te luiden: .

ARTIKEL III (Inwerkingtreding)

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Gegeven,

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter implementatie van de richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken (implementatie richtlijn Europees onderzoeksbevel).

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

De strafrechtelijke samenwerking tussen lidstaten van de Europese Unie heeft het afgelopen decennium een stevige impuls gekregen door een aantal nieuwe instrumenten. Die instrumenten hebben de samenwerking in strafzaken, die tot dusver verliep op basis van Raad van Europa-verdragen die tientallen jaren oud waren, vereenvoudigd en gemoderniseerd. Te wijzen valt onder andere op het kaderbesluit Europees aanhoudingsbevel – in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd in de Overleveringswet – en het kaderbesluit wederzijdse erkenning strafvonnissen, geïmplementeerd in de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETS).

Op het vlak van de kleine rechtshulp, de wederzijdse bijstand tussen lidstaten bij het opsporen, vervolgen en berechten van strafbare feiten, vormen tot dusver de EU rechtshulpovereenkomst en het protocol daarbij de basis. Beide genoemde instrumenten bouwen voort op het Europees rechtshulpverdrag (ERV) van de Raad van Europa. Op enkele deelterrinen van de kleine rechtshulp is al wel gewerkt aan nieuwe EU-regelgeving, op basis van het principe van wederzijdse erkenning; het ging daarbij om het kaderbesluit bevroeringsbevel (2003/577/JBZ) en het kaderbesluit betreffende het Europees bewijsverkrijgingsbevel (2008/978/JBZ). Maar een omvattende regeling ontbreekt tot dusver.

De kleine rechtshulp betreft echter in de praktijk de meest voorkomende en belangrijkste vorm van strafrechtelijke samenwerking. Het is van groot belang om deze samenwerking van een zo goed mogelijke, in de zin van een gemakkelijk toepasbare, efficiënte, maar ook evenwichtige regeling te voorzien. Een aantal lidstaten zag in dat verband aanleiding om te komen met een initiatief tot een nieuwe, omvattende regeling voor de kleine rechtshulp in de Europese Unie. De belangrijkste doelstellingen van het lidstaatinitiatief waren de vereenvoudiging van de kleine rechtshulp tussen lidstaten op basis van wederzijdse erkenning van beslissingen van rechterlijke autoriteiten, waarbij de uitvoering echter zoveel mogelijk toch zou worden bepaald door het nationale recht van lidstaten, uniforme wijze van verzoeken (middels een standaard formulier), doorlooptijd en het beter informeren van buitenlandse autoriteiten over de stand van zaken van erkenning en uitvoering. Medio 2010 zijn de onderhandelingen over de voorgestelde richtlijn aangevangen. De richtlijn kon uiteindelijk op 3 april 2014 door de Raad worden vastgesteld.

Het Europees onderzoeksbevel zal van toepassing zijn op het overgrote deel van de circa 30.000 verzoeken om rechtshulp die Nederland elk jaar ontvangt, namelijk voor zover het verzoeken betreft die afkomstig zijn van andere lidstaten van de Europese Unie. Daarnaast zal het Europees onderzoeksbevel vanaf inwerkingtreding van toepassing zijn op de verzoeken om rechtshulp die Nederlandse justitiële autoriteiten richten aan de autoriteiten van andere

lidstaten. Het Europees onderzoeksbevel vervangt aldus – in de genoemde gevallen – de EU rechtshulpovereenkomst en het ERV.

Tijdens de onderhandelingen over de richtlijn heeft reeds overleg plaatsgevonden met de Nederlandse praktijk. In de voorbereiding van onderhavig wetsvoorstel is daarnaast overleg gevoerd met in het bijzonder de Belgische, Duitse en Franse autoriteiten met als doel de nationale implementatiewetgeving zoveel mogelijk op elkaar te laten aansluiten, met het oog op een optimale werking van de richtlijn in de samenwerking met deze landen in de praktijk.

Over een conceptversie van dit wetsvoorstel is advies gevraagd aan en ontvangen van de Nationale Politie, het Platform bijzondere opsporingsdiensten, het openbaar ministerie (OM), de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR). In de adviezen werden zo het belang van de richtlijn Europees onderzoeksbevel in het kader van de strafrechtelijke samenwerking als de hoofdlijnen van het wetsvoorstel onderschreven. Voor enkele aspecten werd nadere aandacht gevraagd: het gaat om het uitgangspunt van geheimhouding van onderzoeksbevelen, de omvang van proportionaliteitstoetsing en de gevolgen van de richtlijn voor de inzet van opsporingscapaciteit. In deze memorie wordt aan deze en andere onderdelen van de adviezen nader aandacht besteed.

Naast onderhavig wetsvoorstel is in het kader van het project Modernisering Wetboek van Strafvordering een ander wetsvoorstel voorbereid, dat zorgt voor een algehele herziening van de regeling voor internationale samenwerking in strafzaken. De verschillende onderdelen van het wetboek die op dit onderwerp betrekking hebben worden op grond van dat wetsvoorstel geconcentreerd in een apart boek van het nieuwe wetboek. In dat nieuwe boek is plaats ingeruimd voor opname van de in dit wetsvoorstel voorgestelde nieuwe titel inzake het Europees onderzoeksbevel. Ook omvat het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken een modernisering van de regeling voor kleine rechtshulp met landen buiten de Europese Unie. In onderhavig wetsvoorstel is – waar mogelijk – gestreefd naar aansluiting bij de nieuwe regeling voor internationale rechtshulp zoals opgenomen in het concept-wetsvoorstel herziening van de regeling voor internationale samenwerking in strafzaken, zodat de praktijk met zo min mogelijk verschillende procedures wordt geconfronteerd. Gelet op de afwijkende aard van het Europees onderzoeksbevel zijn verschillen echter onvermijdelijk.

2. De hoofdpunten van de richtlijn

Het Europees onderzoeksbevel (hierna ook: EOB) is een beslissing die een officier van justitie of rechter neemt om in het kader van een onderzoek naar strafbare feiten een bepaalde onderzoeksmaatregel toe te passen. ‘Bijzonderheid’ is echter dat de onderzoeksmaatregel in het buitenland moet worden uitgevoerd, omdat de verdachte of een getuige daar verblijft of omdat er bijvoorbeeld in het buitenland bewijsmateriaal te vinden zou zijn. Grondgedachte is dat indien conform het nationale recht een bevel is gegeven tot toepassing van de onderzoeksmaatregel, de nationale beslissing in beginsel door buitenlandse autoriteiten wordt erkend en uitgevoerd. Bestudering van de richtlijn leert dat een EOB weliswaar in beginsel verplicht om de buitenlandse beslissing tot toepassing van een bepaalde onderzoeksbevoegdheid zoveel mogelijk te erkennen en uit te voeren (en wordt zelfs gesproken van een ‘bevel’ dat dient te worden uitgevoerd), maar dat daarbij toch een groot aantal voorwaarden en weigeringsgronden van toepassing blijft. Voorts is bij feitelijke uitvoering van een Europees onderzoeksbevel de nationale wet van de uitvoerende staat in de

meeste gevallen leidend; kent die bijvoorbeeld niet een bepaalde onderzoeksbevoegdheid, of kan de desbetreffende onderzoeksbevoegdheid niet ten aanzien van een bepaald misdrijf worden toegepast, dan behoeft een dergelijke bevoegdheid niet te worden toegepast.

Het kabinet hecht een groot belang aan een effectieve internationale samenwerking in strafzaken. Een goede rechtshulpverlening aan buitenlandse autoriteiten is meer dan een blijk van goede wil: zij is van essentieel belang voor een effectieve opsporing en vervolging van strafbare feiten. Waar op het ene moment de Nederlandse politie en justitie bijstand verlenen aan een buitenlands onderzoek, kunnen zij immers op het volgende moment zelf met spoed de hulp van buitenlandse autoriteiten nodig hebben. In bijna alle opsporingsonderzoeken naar zware en georganiseerde criminaliteit is het nodig om onderzoek te laten verrichten in het buitenland en daartoe een rechtshulpverzoek te doen uitgaan. Opgemerkt moet ook worden dat de uitvoering van aan Nederland gerichte rechtshulpverzoeken vaak leidt tot de opsporing van strafbare feiten in Nederland. Voor een adequate opsporing van strafbare feiten is een goed werkende structuur voor samenwerking een absolute voorwaarde (zie Kamerstukken II 2010/11, 32 317, nr. 72).

De richtlijn Europees onderzoeksbevel levert in dit verband een aantal belangrijke verbeteringen op in de strafrechtelijke samenwerking in de Europese Unie. Voortaan zal worden gewerkt op basis van de in de richtlijn opgenomen uniforme procedure voor erkenning en uitvoering van rechtshulpverzoeken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van één standaard formulier om het rechtshulpverzoek te omschrijven en toe te lichten. Voorts houdt de richtlijn rekening met huidige en toekomstige ontwikkelingen op het terrein van digitale verzending en afhandeling van onderzoeksbevelen – thans loopt al een experiment in Nederland, Duitsland en België waarbij hiervoor het e-Codex systeem wordt gebruikt. Het uitgangspunt van schriftelijke bevelen is met dat doel verruimd tot ‘toezending op zodanige wijze dat het bevel schriftelijk kan worden vastgelegd en de uitvoerende staat de echtheid ervan kan vaststellen’.

Ook de bevoegdheden waarmee rechtshulp kan worden verleend, worden gemoderniseerd. Zo voorziet de richtlijn in een brede toepassing van videoconferentie om getuigen en deskundigen die in een andere lidstaat verblijven te horen in verband met het onderzoek naar strafbare feiten. Gebruik van de videoconferentie is niet meer beperkt tot uitzonderingsgevallen, en kan in het vervolg bovendien worden gebruikt om verdachten te horen. Lidstaten worden door overweging 26, op voorspraak van Nederland in de richtlijn opgenomen, aangespoord om de afweging te maken of videoverhoor niet als een veel minder ingrijpend alternatief kan dienen voor het uitvaardigen van een Europees aanhoudingsbevel (EAB). Er moet namelijk worden vastgesteld dat een EAB in de praktijk soms wordt ingezet louter en alleen om een verdachte een enkele maal te horen over een strafbaar feit.

Verder wordt gepoogd een einde te maken aan situaties waarin politie en justitie soms lange tijd op uitvoering van een rechtshulpverzoek moeten wachten, terwijl de aangezochte buitenlandse autoriteiten niets van zich laten horen. Zij tasten dan in het duister hoe lang het nog duurt eer de uitkomsten van het verzoek bekend zijn of zelfs over de vraag of het verzoek om rechtshulp in goede orde is ontvangen. Dit kan ook tot gevolg hebben dat het strafrechtelijk onderzoek tot stilstand komt en ook dat een verdachte (onnodig) lange tijd in voorlopige hechtenis blijft. De richtlijn introduceert in dit verband doorlooptijden voor de afhandeling van verzoeken en een aantal verplichtingen tot informatieverstrekking aan de uitvaardigende autoriteiten; onder andere over de ontvangst van het Europees onderzoeksbevel, de beslissing over erkenning en de uitvoering van het bevel.

Van de zijde van de Nederlandse regering is – gesteund door moties van de Tweede Kamer (zie moties Kamerstukken II 2011/12, 32 317, nrs. 82, 85 en 92) tijdens de onderhandelingen sterk aangedrongen op voldoende oog voor de werkbaarheid van de regeling in de praktijk. Keer op keer is aandacht gevraagd voor best practices die in dat verband gelden: het gaat dan in het bijzonder om een goede *communicatie* tussen de betrokken autoriteiten van de uitvaardigende staat en de uitvoerende staat over hetgeen ze van elkaar verwachten en de ruimte om in onderling *overleg* oplossingen te treffen die de verleende bijstand daadwerkelijk zinvol maken voor de strafzaak in de verzoekende staat. In de wettelijke regeling moet dan op belangrijke punten de mogelijkheid voor overleg worden gecreëerd. Hetzelfde geldt voor de nodige *flexibiliteit* om naar aanleiding van overleg op passende wijze uitvoering te geven aan bevelen; dit mede gelet op een zo evenwichtig mogelijke inzet van opsporingscapaciteit en beperking van financiële kosten.

Het grote belang van voldoende overleg tussen bevoegde autoriteiten teneinde de samenwerking in de praktijk effectief te laten verlopen, wordt in de richtlijn zoals deze uiteindelijk tot stand is gekomen, duidelijk onderkend. Overleg is voorgeschreven op tal van momenten: bij afwijzing van een Europees onderzoeksbevel, bij twijfel over de proportionaliteit van een ontvangen EOB, bij alternatieve bevoegdheden om het bevel uit te voeren, bij verzoeken om bepaalde procedures in acht te nemen bij uitvoering van het EOB, en om de modaliteiten voor de praktische uitvoering van onder andere videoconferentie, tijdelijke overbrenging van gedetineerden of bijzondere opsporingsbevoegdheden te bepalen.

Overleg kan ook plaatsvinden indien de officier van justitie de kosten voor uitvoering van een EOB als uitzonderlijk hoog beschouwt. De richtlijn bepaalt als hoofdregel dat de uitvoerende lidstaat de kosten draagt. Als uitgangspunt is dit logisch: elke andere oplossing zou immers leiden tot een hoop papierwerk. Dit wil echter niet zeggen dat niet zoveel mogelijk moet worden gezocht naar manieren om hoge kosten te voorkomen. In samenspraak met de uitvaardigende autoriteit zal meestal kunnen worden gekomen tot een oplossing; bijvoorbeeld door het bevel beter toe te spitsen op enkele onderzoekshandelingen. In bijzondere gevallen is het ook denkbaar dat door de uitvaardigende lidstaat, ten behoeve van de uitvoering van een door haar uitgevaardigd EOB, tijdelijk apparatuur of expertise ter beschikking wordt gesteld aan de uitvoerende lidstaat.

Helaas zijn de initiatiefnemers slechts gedeeltelijk in hun opzet geslaagd om een einde te maken aan de fragmentatie van het instrumentarium dat van toepassing is op de kleine rechtshulp. Zo ziet de regeling inzake bevroezing van voorwerpen in de richtlijn, anders dan het kaderbesluit bevroezingsbevel, enkel op inbeslagneming van voorwerpen met het oog op bewijsverzameling. Daarvan uitgezonderd is conservatoir beslag ter zekerstelling van vermogensbestanddelen met het oog op verbeurdverklaring of ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel. Ook moet in dit verband erop worden gewezen dat de richtlijn Europees onderzoeksbevel niet zal gelden voor Denemarken (neemt niet deel aan nieuwe instrumenten inzake strafrechtelijke samenwerking) en Ierland (heeft niet verkozen om gebruik te maken van de mogelijkheid van een ‘opt-in’ bij de richtlijn). Dit heeft als gevolg dat bestaande instrumenten, zoals het kaderbesluit bevroezingsbevel (ook wat betreft de onderdelen die zien op in beslagneming van voorwerpen met het oog op bewijsverzameling) en in het bijzonder ook de EU rechtshulpovereenkomst en het protocol daarbij, in de relatie met deze landen van kracht blijven.

Ten slotte moet erop worden gewezen dat het Europees onderzoeksbevel niet alleen ten dienste staat van opsporingsinstanties. De richtlijn bepaalt in artikel 1 dat ook de verdachte en

diens raadsman, via daartoe in het nationale recht bestaande voorzieningen, kunnen verzoeken om uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel teneinde in het buitenland onderzoekshandelingen te laten verrichten. Dit betekent dat de verdediging de uitvaardiging van een bevel kan bewerkstelligen door de officier van justitie daarom te verzoeken, of door een verzoek om verrichting van onderzoekshandelingen in te dienen bij de rechter-commissaris op grond van artikel 182 Sv. Thans kan op dezelfde wijze reeds door de verdediging worden verzocht om uitvaardiging van een rechtshulpverzoek.

3. Beslissing tot erkenning en uitvoering van een Europees onderzoeksbevel

3.1 Inleiding

De richtlijn Europees onderzoeksbevel stelt het verzoek van de buitenlandse uitvaardigende autoriteit om toepassing van een bepaalde onderzoeksbevoegdheid centraal, in plaats van een te behalen onderzoeksresultaat (bijvoorbeeld het lokaliseren van een bepaalde persoon). Naar Nederlands recht gaat het dan om een verzoek om de toepassing van opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen. Maar het Europees onderzoeksbevel kan blijkens de inhoud van de richtlijn in andere gevallen betrekking hebben op een complex van handelingen, of het verzamelen van bewijs waarvoor geen opsporingsbevoegdheid behoeft te worden ingezet (zoals verstrekking van informatie opgenomen in politieregisters).

De toezending van een Europees onderzoeksbevel aan Nederland geschiedt schriftelijk (eventueel in digitale vorm) en dient te worden gericht aan de officier van justitie. In de praktijk gaat het om de officier van justitie verbonden aan een Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC), die ook via de informatie opgenomen in het Europees Justitieel Netwerk voor buitenlandse autoriteiten als zodanig kenbaar is. Wanneer het bevel niet gericht is aan of niet terecht komt bij de officier van justitie, dient het door de ontvangende instantie te worden doorgezonden. De officier van justitie stelt de uitvaardigende autoriteit onverwijld – en uiterlijk binnen een week – op de hoogte van de ontvangst van het Europees onderzoeksbevel, waarvoor een standaardformulier (bijlage B bij richtlijn 2014/41/EU) wordt gebruikt.

De officier van justitie dient vervolgens een beslissing te nemen over erkenning en uitvoering van een Europees onderzoeksbevel. Een duidelijk onderscheid tussen beide begrippen wordt in de richtlijn niet gemaakt (zie bijvoorbeeld artikel 11 dat handelt over gronden voor de weigering van erkenning én uitvoering). De erkenning lijkt betrekking te hebben op de voorwaarden waaronder een EOB in behandeling kan worden genomen en eventuele toepasselijkheid van weigeringsgronden, terwijl de beslissing over de uitvoering de keuze voor een bepaalde opsporingsbevoegdheid omvat en de vaststelling van de modaliteiten voor de feitelijke uitvoering. De beslissing over erkenning en uitvoering moet zo spoedig mogelijk plaatsvinden, en uiterlijk binnen een termijn van 30 dagen. Dat zal in de meeste gevallen geen probleem opleveren.

3.2 Vatbaarheid voor erkenning

Teneinde een Europees onderzoeksbevel in aanmerking te doen komen voor uitvoering, moet het aan een aantal voorwaarden voldoen. In artikel 5.4.3 zijn deze voorwaarden opgenomen. Het betreft onder andere de verstrekking van gegevens over de uitvaardigende autoriteit, het onderwerp en de redenen van het bevel, de beschikbare noodzakelijke informatie over de betrokkene(n), een beschrijving van het strafbare feit dat het voorwerp vormt van het

onderzoek of de strafzaak, alsmede de wettelijke kwalificatie van het feit naar het recht van de uitvaardigende staat en tot slot, een beschrijving van de gevraagde onderzoeksbevoegdheid en het te verkrijgen bewijsmateriaal. Hiermee wordt duidelijk dat het formulier dat het Europees onderzoeksbevel gestalte geeft niet telkens helemaal hoeft te worden ingevuld, om het toch vatbaar voor erkenning te doen zijn. Dat is ook logisch, omdat afhankelijk van de onderzoeksmaatregel die wordt verzocht, verschillende delen van het formulier wel of niet behoeven te worden ingevuld.

Is de door de uitvaardigende autoriteit verstrekte informatie onvoldoende om het EOB te erkennen, dan is ook hier contact met de uitvaardigende autoriteit voorgeschreven. De uitvaardigende autoriteit dient in de gelegenheid te worden gesteld om het bevel aan te vullen of te verbeteren, zodat het wel kan worden erkend (artikel 5.4.3, vierde lid). Indien dit niet leidt tot de benodigde gegevens, kan het EOB niet worden erkend en uitgevoerd. De richtlijn onderscheidt deze situatie van het invoeren van een weigeringsgrond (op grond van artikel 5.4.4).

Op grond van artikel 6, eerste lid, van de richtlijn controleert de uitvaardigende autoriteit of de gevraagde onderzoeksbevoegdheid in het Europees onderzoeksbevel naar het recht van de uitvaardigende staat is toegestaan en of toepassing van de desbetreffende onderzoeksbevoegdheid proportioneel is, voordat het EOB wordt verstuurd. Indien de officier van justitie die het buitenlandse EOB ontvangt, desalniettemin redenen heeft om te twijfelen aan de proportionaliteit van een bevel, kan hij dit aan de orde stellen bij de uitvaardigende autoriteit (5.4.3, vijfde lid). Het gaat om een voorziening die is opgenomen ter voorkoming van gevallen waarin evident disproportioneel lijkt te worden gehandeld, in de zin van inzet van allerlei (ingrijpende) opsporingsbevoegdheden voor onderzoek naar zogenoemde bagatelfeiten. Gedacht kan worden aan een EOB waarin een doorzoeking van meerdere woningen wordt verlangd teneinde een enkele geleende DVD op te sporen. Anders dan Raad voor de rechtspraak in zijn advies leek te veronderstellen, gaat het niet om de introductie van een algemene proportionaliteitstoets in het rechtshulpverkeer. In het internationale strafrecht is als regel ook geen plaats voor eigen oordeelsvorming van de uitvoerende staat over de proportionaliteit van rechtshulpverzoeken (vgl. Hoge Raad 22 mei 2012, NJ 2012, 399) en wat de juiste onderzoeksbevoegdheden zijn om een strafbaar feit op te sporen (zie in dat verband ook overweging 10 van de richtlijn). Wanneer de officier van justitie het schijnbaar disproportionele karakter van het EOB aan de orde stelt bij de uitvaardigende autoriteit, kan in onderling overleg worden bepaald hoe verder te handelen. Dit sluit ook aan bij de praktijk van de internationale rechtshulp, waarin overleg vaak de sleutel blijkt voor het ophelderen van misverstanden. De reden achter de suggestie van de Raad voor de rechtspraak om – in afwijking van de richtlijn – de officier van justitie in de wet te verplichten contact op te nemen met de uitvaardigende autoriteit ontgaat mij. Dit lijkt te veronderstellen dat een officier van justitie in dergelijke situatie niet in staat zou zijn een actie te verbinden aan zijn eigen oordeel dat het ontvangen EOB mogelijk disproportioneel is. Naar aanleiding van een vraag van de NOvA hiernaar, kan nog worden opgemerkt dat tijdens de onderhandelingen over de richtlijn uitdrukkelijk de keuze is gemaakt om niet te voorzien in een weigeringsgrond in geval van een mogelijk disproportioneel EOB: het primaat van beoordeling van de proportionaliteit dient bij de uitvaardigende autoriteit te blijven.

3.3 Weigeringsgronden

De richtlijn Europees onderzoeksbevel bevat een aantal weigeringsgronden die lidstaten in hun implementatiewetgeving kunnen opnemen. Het betreft bekende weigeringsgronden als

het bestaan van een immunititeit of voorrechten van betrokkenen, strijd met de belangen van nationale veiligheid, en het voorkomen van bis in idem. Verder is voorzien in weigeringsgronden inzake een mogelijke schending van fundamentele rechten en territorialiteit. Ten slotte is ook het ontbreken van dubbele strafbaarheid apart als weigeringsgrond voorzien (vgl. de aangenomen moties daaromtrent: Kamerstukken II 2011/12, 32 317, nrs. 82 en 92).

Uit de aard der zaak volgt dat weigeringsgronden niet alleen door de officier van justitie in het kader van de initiële beslissing over erkenning en uitvoering van het EOB worden beoordeeld. Net als bij de algemene regeling van kleine rechtshulp, rust er op alle bij de uitvoering van het bevel betrokken justitiële autoriteiten een plicht om na te gaan of het bevel voldoet aan de voorwaarden en of weigeringsgronden van toepassing zijn.

Er is voor gekozen om alle weigeringsgronden die worden genoemd in de richtlijn op te nemen in de implementatiewetgeving. Voorts is ervoor gekozen om de weigeringsgronden ook alle als imperatieve weigeringsgrond vorm te geven. Dit laatste komt redelijk voor, nu in de richtlijn – en uiteraard in de implementatiewetgeving (zie artikel 5.4.4, eerste lid, aanhef) – in alle gevallen overleg met de uitvaardigende autoriteit is voorgeschreven, met daarbij de mogelijkheid van aanvulling of verbetering van het EOB, alvorens het inroepen van een weigeringsgrond aan de orde kan komen. Een weigeringsgrond is daarmee alleen aan orde indien overleg niet tot een oplossing heeft geleid.

Vier weigeringsgronden behoeven nadere toelichting. De eerste weigeringsgrond – opgenomen in artikel 5.4.4, eerste lid, onderdeel a, die mede betrekking heeft op een zaak waarin het professioneel verschoningsrecht van toepassing is. Het OM vroeg in zijn advies om verduidelijking van het karakter van deze weigeringsgrond. De weigeringsgrond ziet op gevallen waarin artikel 218 en 218a Sv van toepassing zijn, in die zin dat het beroep dat bijvoorbeeld een advocaat of arts doet op zijn verschoningsrecht slaagt. Dat laatste is niet het geval indien op grond van de daarvoor geldende (jurisprudentiële) criteria een zwaarwegend (opsporings)belang prevaleert boven het belang dat met het verschoningsrecht wordt gediend.

De tweede weigeringsgrond betreft die inzake een schending van fundamentele rechten. De weigeringsgrond is anders verwoord dan in artikel 11 van de Overleveringswet. Dit komt omdat de tekst van de richtlijn is gevolgd, die luidt dat “er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de uitvoering van het bevel niet verenigbaar zou zijn met de verplichtingen die overeenkomstig artikel 6 VEU en het Handvest op Nederland als uitvoerende staat rusten”. Het lijdt echter geen twijfel dat de inhoud van de weigeringsgrond van artikel 11 Overleveringswet, die zijn oorsprong vindt in de rechtspraak van het EHRM en van de Hoge Raad, valt onder de hier gebruikte formulering; al was het maar omdat de inhoud van artikel 6 VEU mede wordt geacht het EVRM te omvatten.

De derde weigeringsgrond die uitleg behoeft is die inzake dubbele strafbaarheid. De weigeringsgrond maakt duidelijk dat het vereiste van dubbele strafbaarheid een belangrijke rol speelt in de structuur van de richtlijn. Er bestaan echter twee belangrijke uitzonderingen. Indien er sprake is van een lijstfeit (een feit opgenomen in de lijst in bijlage D bij richtlijn 2014/41/EU) mag er niet worden getoetst of sprake is van dubbele strafbaarheid. En wanneer het EOB betrekking heeft op een van de onderzoeksbevoegdheden of informatie genoemd in artikel 5.4.7, derde lid, dient het EOB ook te worden uitgevoerd (vgl. artikel 11, tweede lid, van de richtlijn).

Het vereiste van dubbele strafbaarheid speelt ook een belangrijke rol bij de vierde bijzondere weigeringsgrond; de zogenoemde territorialiteitsexceptie. Deze weigeringsgrond ziet op een EOB inzake de opsporing van een strafbaar feit dat buiten het grondgebied van de uitvaardigende staat is gepleegd en geheel of gedeeltelijk op het Nederlandse grondgebied is gepleegd, en dat naar Nederlands recht niet strafbaar is. Het had misschien voor de hand gelegen om te overwegen deze weigeringsgrond op basis van territorialiteit een facultatief karakter te geven. Nu deze echter is beperkt tot feiten die op Nederlands grondgebied zijn gepleegd en die hier te lande niet strafbaar zijn, ligt de keuze voor een imperatieve weigeringsgrond echter in de rede.

4. Uitvoering van een Europees onderzoeksbevel

4.1 Inleiding

Na de erkenning van het Europees onderzoeksbevel, is de officier van justitie verantwoordelijk voor de uitvoering van het bevel (artikel 5.4.5). In de meeste gevallen zal de feitelijke uitvoering geschieden door politie of bijzondere opsporingsdiensten. Indien nodig vordert de officier van justitie dat de rechter-commissaris ter uitvoering van het EOB bepaalde onderzoekshandelingen verricht.

4.2 Toepassing van bevoegdheden

Artikel 10 van de richtlijn stelt de nationale wetgeving voorop bij de uitvoering van het EOB: in beginsel wordt een EOB uitgevoerd met de onderzoeksbevoegdheden die op grond van het wetboek voorhanden zijn, en desnoods met een andere bevoegdheid die hetzelfde resultaat oplevert. De inzetbaarheid van de bevoegdheid hangt ook af van eventuele nadere vereisten omtrent de ernst van het feit; dus bijvoorbeeld bij eventuele toepassing van het opnemen van telecommunicatie (artikel 126m Sv) is de vraag relevant of naar Nederlands recht sprake is van een feit ter zake waarvan voorlopige hechtenis kan worden toegepast. Indien er aldus in de nationale wetgeving geen bevoegdheden zijn waarmee het EOB kan worden uitgevoerd, houdt de verplichting tot uitvoering van het EOB op. Dit alles komt tot uitdrukking in artikel 5.4.7, eerste lid, zij het in een redactie die aansluit bij het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken.

Belangrijke uitzondering op de verwoorde regels, vormt artikel 10, tweede lid, van de richtlijn (vgl. artikel 5.4.7, derde lid, van het voorstel). Wanneer het EOB ziet op het verkrijgen van reeds uit andere hoofde vergaarde informatie of bewijsmateriaal, het verstrekken van politiegegevens of strafvorderlijke gegevens, of het horen van een getuige, deskundige, slachtoffer, verdachte of derde in Nederland, moet het EOB worden uitgevoerd (en dus ook *kunnen* worden uitgevoerd). Hetzelfde geldt voor bevoegdheden die geen dwangmiddel zijn (in de zin van, onder andere, bevoegdheden die geen inbreuk maken op het recht op privacy of eigendom; vgl. overweging 16 van de richtlijn) en voor de identificatie van personen die zijn aangesloten op een bepaald telefoonnummer of IP-adres. Echter blijven ook de weigeringsgronden van artikel 5.4.4 van toepassing. Dit betekent dat bijvoorbeeld de weigeringsgrond van artikel 5.4.4, eerste lid, onderdeel b, kan worden ingeroepen teneinde te voorkomen dat informatie uit bepaalde bijzondere registers, zoals dat van het Team criminele inlichtingen, hoeft te worden verstrekt; de Nationale Politie wees daar op in haar advies.

Daarnaast omschrijft de richtlijn apart de toepassing van een aantal bijzondere opsporingsbevoegdheden. Voor zover deze niet zijn geregeld in het wetboek, of op grond van de bepalingen in de richtlijn aanvullende regeling behoeven, worden aan die

opsporingsbevoegdheden in dit wetsvoorstel aparte artikelen gewijd. Het gaat om de bevoegdheden inzake het gebruik van videoconferentie, de tijdelijke overbrenging van gedetineerden naar een andere lidstaat, het opnemen van telecommunicatie, de vordering tot verstrekking toekomstige gegevens, gecontroleerde aflevering en infiltratie, alsmede de bevoegdheid van voorwerpen en gegevens. In paragraaf 7 wordt hierop uitgebreider ingegaan.

De officier van justitie beschikt over de nodige vrijheid bij de keuze van de bevoegdheden waarmee een EOB wordt uitgevoerd. Dit kan een andere bevoegdheid zijn dan door de uitvaardigende autoriteit aangegeven in het bevel; artikel 5.4.7, vierde lid, bepaalt dat de officier van justitie kan besluiten om een andere bevoegdheid toe te passen als daarmee op minder ingrijpende wijze tot hetzelfde resultaat kan worden gekomen (zie in dit verband ook overweging 10 van de richtlijn). De uitvaardigende autoriteit dient wel vooraf van deze beslissing op de hoogte te worden gesteld.

4.3 Inachtneming wensen inzake te volgen procedure

In de praktijk is het vanzelfsprekend van groot belang dat de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het EOB goed aansluit op de behoeften van het buitenlandse strafrechtelijke onderzoek. Daarom zal de officier van justitie in veel gevallen in contact treden met de uitvaardigende autoriteit over de (wijze van) uitvoering van het EOB. Naast de aan te wenden bevoegdheid, spelen er mogelijk nog andere wensen van de uitvaardigende autoriteit, ingegeven door het belang van het onderzoek of door haar nationale recht. De richtlijn kent als uitgangspunt dat bij de uitvoering van het EOB de door de uitvaardigende autoriteit aangegeven vormvoorschriften en procedures in acht worden genomen, tenzij dit strijd oplevert met de grondbeginselen van het Nederlandse recht (artikel 9, tweede lid, van de richtlijn en artikel 5.4.5, tweede lid). Ook kan de uitvaardigende autoriteit de wens hebben uitgesproken dat vertegenwoordigers bij de uitvoering aanwezig zijn – bijvoorbeeld bij het verhoor van een getuige of bij een doorzoeking ter inbeslagneming. Ook daaraan wordt in beginsel tegemoet gekomen (artikel 5.4.5, vierde lid).

4.4 Termijn voor uitvoering

Uitgangspunt is dat een Europees onderzoeksbevel een spoedige uitvoering kent (artikel 5.4.5, eerste lid). Daaronder moet in lijn met artikel 12, eerste lid, van de richtlijn worden verstaan dat de uitvoering van het bevel plaatsvindt met de snelheid en prioriteit als ware het een vergelijkbare binnenlandse zaak, en in ieder geval binnen de in dat artikel genoemde termijn. Indien de uitvaardigende autoriteit heeft aangegeven dat het EOB op een bepaalde datum moet worden uitgevoerd, bijvoorbeeld om een doorzoeking simultaan te laten verlopen met doorzoekingen in de uitvaardigende lidstaat zelf, wordt daaraan zoveel mogelijk gevolg gegeven.

De termijn voor uitvoering van het EOB bedraagt 90 dagen na de beslissing tot erkenning en uitvoering van het bevel, of zoveel sneller als mogelijk is – denk aan het verstrekken van informatie die politie en openbaar ministerie reeds voorhanden hebben. Ook indien nog wel onderzoekshandelingen moeten worden verricht, zal de termijn in verreweg de meeste gevallen voldoende zijn om de verlangde handelingen te voltooien. Maar er zijn ook situaties denkbaar, waarin het onderzoek meer tijd in beslag neemt. Bijvoorbeeld, omdat in het EOB langdurig onderzoek wordt gevraagd (denk aan opnemen van telecommunicatie of het monitoren van financiële transacties) of omdat het EOB om praktische redenen niet meteen kan worden uitgevoerd (de getuige die moet worden verhoord blijkt bijvoorbeeld op vakantie

te zijn in het buitenland). Ook hier weer staat overleg tussen de uitvoerende autoriteit en de uitvaardigende autoriteit centraal: indien het niet mogelijk is binnen de termijn van 90 dagen tot afronding te komen, kan gezamenlijk tot een passend tijdschema worden afgesproken (artikel 5.4.5, zesde lid).

5. Overdracht van resultaten

Na afronding van de uitvoering van het Europees onderzoeksbevel draagt de officier van justitie ervoor zorg dat de resultaten zo spoedig mogelijk ter beschikking komen van de uitvaardigende autoriteit (artikel 5.4.9, eerste lid). Het kan gaan om ter uitvoering van het bevel inbeslaggenomen voorwerpen, stukken of gegevens, maar ook om overdracht van reeds bestaand materiaal (bijvoorbeeld bewijsmateriaal dat al was verzameld uit hoofde van een ander (nationaal) onderzoek of gegevens uit politieregisters).

De richtlijn geeft in dit verband enkele regels. Zo kan de overdracht van bewijsmateriaal worden opgeschort in afwachting van een ingesteld rechtsmiddel, tenzij de uitvaardigende autoriteit gemotiveerd aangeeft dat het voor het goede verloop van het strafrechtelijk onderzoek of voor de bescherming van individuele rechten van essentieel belang is om de resultaten van uitvoering van het EOB direct te ontvangen. Dit impliceert dat er in die gevallen een mogelijkheid moet bestaan voor voorlopige terbeschikkingstelling van onderzoeksresultaten, indien een rechtsmiddel is ingesteld of nog kan worden ingesteld. Echter is opschorting van de overdracht wegens instelling van een rechtsmiddel wel voorgeschreven, indien de betrokkene anders ernstige en onomkeerbare schade zou lijden (artikel 13, tweede lid, van de richtlijn). De NOvA wees er in dit verband terecht op, dat indien ten aanzien van inbeslaggenomen stukken mogelijk een beroep op het verschoningsrecht kan worden gedaan, dergelijke ernstige schade zou kunnen ontstaan als voorlopige terbeschikkingstelling zou plaatsvinden en de rechter later (op basis van een beklagprocedure) tot de conclusie zou komen dat het verschoningsrecht gerespecteerd had moeten en worden en inbeslagneming niet had mogen plaatsvinden. Om deze reden kan voorlopige terbeschikkingstelling in deze gevallen niet aan de orde zijn.

Aan deze richtsnoeren wordt in het wetsvoorstel op de volgende wijze uitvoering gegeven. De verlofprocedure komt te vervallen onder gelijktijdige verduidelijking van de mogelijkheid tot indiening van een klaagschrift tegen uitvoering (artikel 5.4.10, eerste lid), en dat – op grond van een gemotiveerd verzoek daartoe van de uitvaardigende autoriteit – in afwachting van de definitieve beslissing op een rechtsmiddel in beslag genomen voorwerpen reeds voorlopig ter beschikking mogen worden gesteld aan de uitvaardigende autoriteit (artikel 5.4.9, derde lid). Verschil met de regeling zoals voorgesteld in het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken is dat de verlofprocedure in onderhavig voorstel geen plaats toekomt, ook niet in geval van heimelijke bevoegdheidstoepassing. De Raad voor de rechtspraak merkte hierover op dat de richtlijn ruimte zou laten voor het inbouwen van een extra rechterlijke toetsing. Dit is strikt genomen het geval: de richtlijn verplicht alleen tot het handhaven van de termijn van maximaal negentig dagen voor uitvoering van het bevel. De verlofprocedure, die meerdere weken in beslag neemt, zou dan moeten worden ingepast. Daarmee zou de uitvoering van het bevel binnen de gestelde termijn waarschijnlijk snel in het gedrang komen. Handhaving van de verlofprocedure laat zich in de ogen van het kabinet niet verenigen met het uitgangspunt van snelle uitvoering van een EOB, terwijl op grond van het wederzijdse vertrouwen tussen lidstaten – de grondslag voor de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen als vormgegeven in deze richtlijn – een extra rechterlijke toets ook niet nodig wordt geacht. Vergelijk in dit verband de overwegingen die ten grondslag lagen

aan het niet-voorzien in de verlofprocedure bij implementatie van het kaderbesluit Europees bewijsverkrijgingsbevel, waarop de richtlijn Europees onderzoeksbevel voortbouwt (Kamerstukken II 2010/11, 32 717, nr. 3, blz. 11-12). Tot slot staan voor betrokkenen dezelfde rechtsmiddelen – te denken valt onder andere aan beklag tegen inbeslagneming – open als in een Nederlandse zaak.

6. Rechtsmiddelen

De richtlijn stelt als uitgangspunt dat lidstaten in verband met de uitvoering of uitvaardiging van een EOB moeten voorzien in dezelfde rechtsmiddelen als die welke in geval van bevoegdheidsuitoefening in een nationaal strafrechtelijk onderzoek gelden. Anders dan in het kaderbesluit betreffende het Europees bewijsverkrijgingsbevel is niet bepaald dat in dat verband tenminste tegen de toepassing van dwangmiddelen een apart rechtsmiddel moet bestaan. Het uitgangspunt van aansluiting bij de rechtsmiddelen die naar nationaal recht van kracht zijn, bewerkstelligt dat evenwel wel in het Nederlandse recht.

Gekozen is ook hier voor de systematiek als voorgesteld in het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken. Deze houdt in dat de beklagprocedure van artikel 552a Sv als belangrijkste rechtsmiddel geldt – overeenkomstig ook de oplossing gekozen bij implementatie van het kaderbesluit Europees bewijsverkrijgingsbevel (in artikel 552bbb Sv). De betrokkene (degene tegen wie de bevoegdheid van inbeslagneming of vorderen van gegevens wordt ingezet) wordt geattendeerd op de mogelijkheid om als belanghebbende een klaagschrift in te dienen. Hiermee wordt een effectief rechtsmiddel voor de belanghebbende gecreëerd, mede ingegeven door de gedachte dat het waarschijnlijk – in praktische zin en mogelijk ook juridische zin – voor de belanghebbende moeilijker zal zijn om zijn rechten na overdracht van het bewijsmateriaal uit te oefenen in de uitvaardigende staat.

Indien de officier van justitie redenen heeft om aan te nemen dat een inbeslaggenomen voorwerp niet uitsluitend aan de beslagene toebehoort of gevorderde gegevens in overwegende mate betrekking hebben op andere personen dan de degene bij wie deze zijn gevorderd, doet hij de nodige naspeuringen naar deze directe belanghebbenden *in Nederland* teneinde hen een kennisgeving bedoeld in artikel 5.1.10, eerste lid, te doen toekomen. Het gaat daarbij om een inspanningsverplichting om *directe* belanghebbenden in te lichten, te weten personen die eigenaar zijn van het inbeslaggenomen voorwerp, of personen op wie de gevorderde gegevens in overwegende mate betrekking hebben en die worden genoemd in het bevel.

De Nationale Politie, het openbaar ministerie en de NVvR wezen er in hun adviezen op dat het belang van geheimhouding van het onderzoek sterk is verankerd in artikel 19 van de richtlijn. Geheimhouding van het onderzoek wordt ook als hoofdregel vermeld in de aanhef van het standaardformulier van het Europees onderzoeksbevel. Daarom is het niet verwonderlijk dat de regeling van rechtsmiddelen in de richtlijn, eveneens rekening houdt met het belang van geheimhouding. Dit geldt in het bijzonder voor het informeren van betrokkenen en belanghebbenden over de mogelijkheid om een rechtsmiddel in te stellen – waartoe artikel 14, derde lid, van de richtlijn aanspoort: kennisgeving dient op grond van artikel 14, derde lid, van de richtlijn achterwege te blijven indien de geheimhouding van het onderzoek daarmee in het gedrang komt. Deze formulering is ingevoegd in artikel 5.4.10, eerste lid, van het wetsvoorstel. Meestal zal uit de beschrijving van het onderzoek waarop het bevel betrekking heeft, of uit de aard van de gevraagde onderzoekshandeling, duidelijk zijn of geheimhouding geboden is.

Het openbaar ministerie adviseerde nog om geen kennisgeving te laten plaatsvinden ten aanzien van het vorderen van gegevens. Gelet op het feit dat artikel 14 van de richtlijn stelt dat moet worden voorzien in gelijke rechtsmiddelen als in het nationale recht, en in ons nationale recht op grond van artikel 552a Sv een klaagschrift kan worden ingediend naar aanleiding van het vorderen van gegevens, zal ook het actieve informeren dat artikel 14, derde lid, van de richtlijn voorschrijft van toepassing zijn.

Artikel 552a Sv kan ook een rol spelen als rechtsmiddel bij de uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel door Nederlandse autoriteiten. Er is hier echter niet apart voorzien in een regeling voor attendering van belanghebbenden, omdat deze – gelet op het feit dat de bewijsverzameling geschiedt ten behoeve van een in Nederland lopend strafrechtelijk onderzoek – ook op later moment nog bij de Nederlandse rechter kunnen opkomen voor hun rechten. In algemene zin, als restcategorie, kan ten slotte een kort geding als rechtsmiddel fungeren bij uitvaardiging van een EOB.

7. Nadere regeling van enkele bijzondere bevoegdheden en dwangmiddelen

7.1. Inleiding

De richtlijn bevat in de artikelen 22 tot en met 32 nadere regels met betrekking tot de inzet van een aantal specifieke onderzoeksbevoegdheden ter uitvoering van een Europees onderzoeksbevel. Het betreft vooral voorschriften die ervoor moeten zorgen dat de toepassing van die – over het algemeen bijzondere – bevoegdheden op een eenduidige wijze plaatsvindt, en met de nodige waarborgen omkleed zijn, zodat de samenwerking in de praktijk soepel verloopt. Het bijzondere karakter van deze bevoegdheden kan anders in de praktijk aanleiding geven tot terughoudendheid. Bij toepassing van deze bevoegdheden geldt standaard dat de modaliteiten van uitvoering worden vastgesteld in nader overleg tussen de uitvoerende en de uitvaardigende autoriteit.

In enkele gevallen wordt aangegeven dat lidstaten de nodige maatregelen dienen te treffen om de omschreven bevoegdheid te kunnen uitvoeren (artikelen 26 en 27 van de richtlijn). In andere gevallen is het uitgangspunt dat uitvoering wordt gegeven voor zover de desbetreffende bevoegdheden bestaan in het recht van de uitvoerende staat. Voor alle in de artikelen 22 tot en met 32 van de richtlijn genoemde bevoegdheden bestaat in dit wetboek een regeling, met uitzondering van de telefoonconferentie (artikel 25 van de richtlijn). Besloten is om in het kader van de implementatie van de richtlijn niet te voorzien in een bepaling over het gebruik van telefoonconferentie – de richtlijn laat daartoe op grond van de tekst van artikel 25 in samenhang bezien met artikel 10, eerste lid, van de richtlijn ruimte. De Raad voor de rechtspraak vroeg naar de redenen hiervoor. Het kabinet is van oordeel dat toepassing van deze bevoegdheid niet de voorkeur verdient. De procedure kan moeilijk van waarborgen voor de getuige worden voorzien (die niet enkel in theorie op grond van een telefonisch verhoor verdachte zou kunnen worden) en er kan gerede twijfel bestaan over mogelijkheden om op grond van dit middel tot een goede oordeelsvorming te komen. Bovendien is er met de videoconferentie een in alle opzichten beter en inmiddels breed beschikbaar alternatief voorhanden.

In afwijking van de opsomming van de bijzondere bevoegdheden in de richtlijn, is in het kader van onderhavig wetsvoorstel met het oog op de werkbaarheid in de praktijk besloten om een onderscheid aan te brengen tussen voorschriften die van belang zijn bij uitvoering van een

EOB dat ziet op uitoefening van een bijzondere bevoegdheid (artikelen 5.4.13 tot en met 5.4.20), en de voorschriften die van toepassing zijn als Nederlandse autoriteiten zelf een EOB willen uitvaardigen strekkend tot uitoefening van de bijzondere bevoegdheden door buitenlandse autoriteiten (artikelen 5.4.21 tot en met 5.4.29).

In het hiernavolgende worden enkele bevoegdheden opgenomen in de artikelen 22 tot en met 32 van de richtlijn toegelicht.

7.2 *Videoconferentie*

De richtlijn geeft in artikel 24 een uitgebreide procedure voor het verhoren van getuigen, deskundigen en de verdachte per videoconferentie. De regeling komt in grote lijnen overeen met de procedure zoals neergelegd in artikel 10 van de EU-rechtshulpovereenkomst en in artikel 9 van het Tweede aanvullend protocol bij het ERV (Trb. 2008, 157). Een nieuw onderdeel is de vereiste van instemming van de verdachte (artikel 5.4.13, tweede lid, onderdeel a). Voorts dient bij oproeping voor en voorafgaand aan het verhoor informatie te worden verstrekt over de rechten die de te horen verdachte heeft op grond van het recht van de uitvaardigende lidstaat (waarvan de autoriteiten de ondervraging tijdens de videoconferentie verrichten); zie artikel 5.4.13, derde lid, onderdeel b, en vierde lid, onderdeel e. De extra waarborgen maken de uitbreiding van de reikwijdte van de videoconferentie tot het verhoor van verdachten in het kader van de bewijsverzameling in strafzaken verantwoord. Videoconferentie kan ook worden toegepast (vgl. overweging 25 van de richtlijn) tijdens de fase van berechting, bijvoorbeeld om een in het buitenland verblijvende getuige te horen. Verhoor van een verdachte met als doel berechting is echter niet aan de orde: dit valt buiten de reikwijdte van de richtlijn.

De uitbreiding van de mogelijkheid tot toepassing van videoconferentie is een belangrijke stap voorwaarts, vooral in het licht van de wens om ingewikkelde, arbeidsintensieve en kostbare vormen van rechtshulp (het uitzenden van een rogatoire commissie voor het bijwonen van het verhoor dat plaatsvindt in het kader van de door Nederland aan de andere lidstaat uitgevaardigd EOB) of het gebruik van voor een betrokkene zeer ingrijpende middelen (zoals overlevering) zoveel mogelijk te beperken. Dit laatste wordt kracht bijgezet door de op voorspraak van Nederland opgenomen overweging 26, waarover eerder in deze toelichting het nodige is vermeld.

7.3 *Tijdelijke terbeschikkingstelling van gedetineerden*

De richtlijn bevat twee bepalingen over de tijdelijke overbrenging van gedetineerden naar een andere lidstaat ten behoeve van de bewijsverzameling in een strafzaak. Het gaat om een bepaling waarin de uitvaardigende lidstaat een EOB uitvaardigt teneinde een in de uitvoerende lidstaat gedetineerde persoon tijdelijk te laten overbrengen naar de uitvaardigende lidstaat (artikel 22). Een tweede bepaling ziet op de situatie waarin de uitvaardigende lidstaat verzoekt aan de uitvoerende lidstaat om ter uitvoering van een door de uitvaardigende lidstaat uitgevaardigd EOB, tijdelijk een in de uitvaardigende lidstaat gedetineerde persoon te ontvangen (artikel 23 van de richtlijn). Beide bevoegdheden zijn bekend uit het ERV (artikel 11) en het Tweede aanvullend protocol bij het ERV (zie artikel 13), de EU-rechtshulpovereenkomst (artikel 9) en bijvoorbeeld het rechtshulpverdrag Nederland-Marokko. De Uitleveringswet en Overleveringswet bevatten al enkele relevante bepalingen over de tijdelijke detentie van betrokkenen, die echter onvoldoende zijn voor een – heldere en in de praktijk werkbare – uitvoering van de richtlijn. Daarom bevat dit wetsvoorstel uitgebreide procedures, zowel in geval Nederland de uitvoerende lidstaat is (zie artikelen 5.4.14 en 5.4.15) als in geval Nederland de uitvaardigende lidstaat is (artikelen 5.4.26 en

5.4.27). Ten slotte vermeldt de richtlijn dat in het kader van de beschreven bevoegdheden , doortocht over het grondgebied van andere lidstaten moet kunnen plaatsvinden. De richtlijn bevat daartoe zelf echter geen nadere procedure. In het wetsvoorstel wordt daarin evenwel voorzien, door verwijzing naar een soortgelijke regeling van kracht in het kader van overlevering, in de artikelen 51 en 52 van de Overleveringswet (zie artikel 5.4.16).

7.4 Opnemen van telecommunicatie

Artikel 30 van de richtlijn bevat een bepaling over ‘interceptie van telecommunicatie waarvoor technische bijstand van een andere lidstaat nodig is’. Het gaat naar Nederlands recht om een EOB dat ziet op toepassing van de artikelen 126m en 126t. Het vorderen van historische gegevens over telecommunicatieverkeer valt niet onder deze bepaling. Dit kan uiteraard wel in een EOB worden gevraagd; het algemene regime van artikel 10 van de richtlijn (artikel 5.4.7) is van toepassing.

Belangrijk is dat een extra weigeringsgrond geldt: de uitvoering van een EOB strekkend tot het opnemen van telecommunicatie kan worden geweigerd indien in een soortgelijk Nederlandse strafzaak toepassing van de bevoegdheid niet zou worden toegestaan (geïmplementeerd in artikel 5.4.17, eerste lid). Dit betekent dat afwegingen die in aanvulling op vereisten die worden gesteld aan het feit waarnaar onderzoek wordt gedaan (bijvoorbeeld een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten) ook aanvullende eisen zoals een subsidiariteitstoets – als de wettelijke bepalingen daarin voorzien – een rol kan spelen bij beoordeling van de vraag of uitvoering wordt gegeven aan het EOB. In het kader van rechtshulp moeten deze doorgaans buiten beschouwing worden gelaten (vgl. Hoge Raad 22 mei 2012, NJ 2012, 399). Aangezien op grond van de artikel 30 van de richtlijn de uitvaardigende autoriteit de redenen moet aangeven waarom zij toepassing van de bevoegdheid van belang acht voor de strafzaak, kan aan een dergelijke subsidiariteitstoetsing ook inhoud worden gegeven.

7.5 Infiltratie, gecontroleerde aflevering en vorderen van toekomstige gegevens

Aan de bevoegdheden infiltratie, gecontroleerde aflevering en vorderen van toekomstige gegevens, die met elkaar gemeen hebben dat zij zien op ‘real time bewijsverzameling’, wijdt de richtlijn twee bepalingen (artikelen 28 en 29). Opgemerkt moet worden dat de EU-rechtshulpovereenkomst en het protocol daarbij toepassing van deze bevoegdheden in het kader van de kleine rechtshulp al mogelijk maakten.

Gelet op het specifieke karakter van deze bevoegdheden, is de extra weigeringsgrond die geldt voor het opnemen van telecommunicatie, ook ten aanzien van deze bevoegdheden van toepassing (zie artikel 5.4.19, eerste lid).

Gecontroleerde aflevering en infiltratie vinden alleen plaats bij en krachtens de wettelijke regeling van deze bevoegdheden in dit wetboek, in beginsel door Nederlandse opsporingsambtenaren en te allen tijde onder gezag van de officier van justitie. Onder het begrip infiltratie, moeten in het kader van artikel 29 van de richtlijn (en de implementatie daarvan in artikel 5.4.19) ook de bevoegdheden inzake pseudokoop/dienstverlening, stelselmatig inwinnen van informatie worden geschaard.

7.6 Bevriezing

Onder bevriezing (de richtlijn spreekt ook ‘van voorlopige maatregelen’) moet worden verstaan, een zeer snelle inbeslagneming van voorwerpen of gegevens die kunnen dienen als

bewijsmateriaal, gericht op het voorkomen van vernietiging, omzetting, verplaatsing, overdracht of vervreemding van dat materiaal (vgl. artikel 32, eerste lid, van de richtlijn). Dit kan geschieden door toepassing van bevoegdheden tot inbeslagneming in dit wetboek. Van belang zijn vastlegging van de snelle uitvoering van het EOB dat betrekking heeft op bevrozing en bepalingen die zien op het voorkomen dat het beslag in de uitvoerende lidstaat onnodig lang duurt. Dit geschiedt in de artikelen 5.4.20 en 5.4.24 van het voorstel.

8. Uitgaande bevelen

Net als in het wetvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken voorgestelde procedure wordt voorzien in een aparte regeling vooruitvaardiging van verzoeken aan buitenlandse autoriteiten. Daarvoor bestaat in onderhavig voorstel ook echt noodzaak. Er kan niet worden teruggevallen op de richtlijn zelf, zoals het geval is bij verdragen. Het gaat in hoofdzaak om voorschriften die voortvloeien uit de eisen die de richtlijn stelt aan de inhoud en verzending van een EOB en aan de uitvoering van bepaalde (bijzondere) onderzoeksbevoegdheden.

In artikel 5.4.21, eerste lid, is bepaald dat de officier van justitie, rechter-commissaris of een gerecht kunnen fungeren als uitvaardigende autoriteit – de autoriteit die zelfstandig een EOB kan verzenden aan buitenlandse justitiële autoriteiten. Artikel 5.4.21 geeft verder de eisen inzake de wettelijke basis en proportionaliteit van het bevel, die eerder in deze toelichting reeds aan de orde kwamen in de omgekeerde situatie waarin de officier van justitie uitvoerende autoriteit is (tweede lid). Hetzelfde geldt voor de eisen inzake de vatbaarheid voor erkenning (artikel 5.4.22, eerste en tweede lid) en voor nadere onderbouwing van de noodzaak tot toepassing van infiltratie, gecontroleerde aflevering, opnemen van telecommunicatie en vorderen van gegevens (artikel 5.4.22, vijfde lid).

De artikelen 5.4.24 tot en met 5.4.30 bevatten nadere voorschriften met betrekking tot het verzoek om toepassing van bijzondere bevoegdheden.

De NOV A wees in haar advies terecht erop dat wat betreft de inhoud en de uitvoering van een Europees onderzoeksbevel voor het horen van een getuige of verdachte per videoconferentie in het wetsvoorstel verduidelijkt moet worden dat het Nederlandse recht – met betrekking tot het horen van getuigen en de verdachte door de rechter-commissaris (of het gerecht dat om toepassing van videoconferentie verzoekt) – onverkort van toepassing is.

9. Uitvoeringsconsequenties

In nagenoeg alle adviezen werd aandacht gevraagd voor de eventuele capacitaire en financiële gevolgen van implementatie van de richtlijn Europees onderzoeksbevel.

Vooropgesteld moet worden dat – overeenkomstig de inzet van Nederland tijdens de onderhandelingen over de richtlijn – bij het concipiëren van het wetsvoorstel is gepoogd te voorzien in de nodige armslag voor de officier van justitie en voor opsporingsinstanties bij uitvoering van onderzoeksbevelen. Doelbewust is ook gekozen voor een wettelijke regeling van het Europees onderzoeksbevel die aansluit bij de bestaande en toekomstige (op basis van het concept-wetsvoorstel internationale samenwerking in strafzaken) Nederlandse regelgeving inzake kleine rechtshulp en de praktijk. Dit alles biedt mogelijkheden om de richtlijn op een voor de praktijk zo min mogelijk belastende manier uit te voeren. Verder is uiteraard strikt de hand gehouden aan een precieze implementatie van de verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijn. In het advies van het openbaar ministerie werd dit ook onderschreven.

In de adviezen werden drie vormen van uitvoeringsconsequenties gesignaleerd. De eerste vorm van uitvoeringsgevolgen betreft startkosten. De implementatie kent – relatief normale – startkosten, in de zin van aanpassing ICT en opleiding. Het OM heeft aangegeven extra IT-kosten te voorzien; naar huidige verwachting betreft dit de aanpassing van het LURIS-systeem, waarmee de Internationale Rechtshulp Centra (IRC's) de uitvoering van inkomende rechtshulpverzoeken monitoren. Deze kosten worden geschat op max. 200.000 euro. Een tweede categorie kosten betreft structurele kosten. De richtlijn creëert enkele extra verplichtingen voor de IRC's; meer communicatie met buitenlandse autoriteiten bijvoorbeeld. Dat leidt volgens het advies van het OM tot structurele extra kosten. Die extra communicatie lijkt echter tegelijkertijd ook te kunnen leiden tot kostenbesparing: immers kan in overleg met de uitvaardigende buitenlandse autoriteit vaak worden gekomen tot de meest effectieve en minst belastende manier van uitvoering. Ook zal in een aantal gevallen een betrokkene op de hoogte moeten worden gesteld van zijn recht om een rechtsmiddel tegen uitvoering van het EOB in te stellen. Dat geeft zeker wat extra werk, maar er worden geen grote inspanningen verwacht (alleen bekende, direct belanghebbenden in Nederland). Bovendien leidt het wetsvoorstel ook tot een duidelijke vermindering van kosten: zo wordt de verlofprocedure voor overdracht van inbeslaggenomen stukken aan het buitenland afgeschaft. Op basis van bovenstaande is de huidige verwachting dat de kosten en baten hier zullen uitmiddelen. Een derde categorie kosten betreft die in verband met een eventuele stijging van EOB's. Navraag leert dat experts vanuit Duitsland, Frankrijk en België (de landen waarmee de meeste verzoeken worden uitgewisseld) desgevraagd geen stijging verwachten in verzoeken aan Nederland. De richtlijn maakt niet meer mogelijk dan nu al kan. Toch kan een aanzuigende werking ook niet worden uitgesloten: de richtlijn zorgt voor stroomlijning van de rechtshulp door uniforme formulieren, vaste doorlooptijden etc. Een eventuele stijging zal pas te meten zijn na inwerkingtreding vanaf mei 2017; erop vooruitlopen is speculatie. Momenteel wordt een impactanalyse voorbereid, waarvan onderdeel uitmaakt het doen van een voorstel voor een te hanteren nulmeting en de monitoring daarvan. Mocht na de inwerkingtreding van het voorgenomen wetsvoorstel blijken van een grote toename van verzoeken, die niet valt te verwerken met de bestaande capaciteit, dan zal die per begroting 2018/2019 aan de orde komen.

II. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I

Artikel 5.4.1 (Europees onderzoeksbevel)

In het *tweede lid* wordt – conform onder andere de EU rechtshulpovereenkomst – het gebruik van het Europees onderzoeksbevel mogelijk gemaakt in administratiefrechtelijke procedures die handelen over strafbare feiten. Daarbij wordt als eis gesteld dat in dergelijke procedures beroep openstaat bij de strafrechter.

In overweging 9 bij de richtlijn is aangegeven dat het Europees onderzoeksbevel niet gebruikt zou moeten worden in het kader van grensoverschrijdende observatie. Uit overleg dat in het kader van de voorbereiding van dit wetsvoorstel is gevoerd met ons omringende landen is echter gebleken dat over de uitleg van deze bepaling verschillend wordt gedacht. In meerderheid wordt gedacht, dat enkel de bevoegdheid genoemd in artikel 3 van de richtlijn (instelling van een gemeenschappelijk onderzoeksteam) is uitgesloten. Het kabinet sluit zich aan bij deze uitleg. Dit betekent dat in het kader van een grensoverschrijdende observatie, waarin de door Nederland gehanteerde procedure zo snel mogelijk een rechtshulpverzoek verlangt op grond waarvan de observatie kan worden overgenomen (zie OM aanwijzing

rechtshulpverzoeken voor grensoverschrijdende observatie; Stcrt. 2010, 13157), een EOB kan worden gebruikt om dit te bewerkstelligen.

Artikel 5.4.2 (Ontvangst, erkenning en uitvoering van het bevel)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 3 van het algemene deel van deze toelichting. In het *derde lid* is de verplichting opgenomen voor een onderdeel van politie of van het openbaar ministerie dat niet bevoegd is tot uitvoering van het Europees onderzoeksbevel, om het bevel onverwijld door te zenden aan de officier van justitie. Dat zal in de regel de officier van justitie zijn die is verbonden aan het IRC, dat competent is voor de plaats waar de in het bevel verlangde onderzoekshandeling dient te worden uitgevoerd.

Artikel 5.4.3 (Vatbaarheid voor erkenning)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 3.2 van het algemene deel van deze toelichting. Naar aanleiding van het advies van de Raad voor de rechtspraak is de tekst van het *vijfde lid*, aangevuld zodat thans de gehele inhoud van artikel 6, eerste lid, onderdeel a, van de richtlijn wordt weergegeven.

Artikel 5.4.4 (Weigeringsgronden)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 3.3 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.5 (Uitvoering van het bevel)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 4 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.7 (Toepassing van bevoegdheden)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 4 van het algemene deel van deze toelichting. Het OM wees in zijn advies op de foutieve redactie van het *derde lid, onderdeel d* in de consultatieversie van dit voorstel; deze is hersteld. Naar aanleiding van een opmerking van de Raad voor de rechtspraak hieraangaande, kan nog worden verduidelijkt dat het derde lid (implementatie van artikel 10, tweede lid, van de richtlijn), inhoudende dat bepaalde onderzoeksbevoegdheden of onderzoekshandelingen altijd ter beschikking staan bij de uitvoering van een EOB, een uitzondering vormt op de hoofdregel vervat in de artikel 10, eerste lid, van de richtlijn, dat de mogelijkheden tot uitvoering van een bepaalde onderzoeksbevoegdheid naar nationaal recht leidend zijn bij de vraag op welke wijze en uiteindelijk of uitvoering kan worden gegeven aan een Europees onderzoeksbevel. De Raad voor de rechtspraak vroeg tevens aandacht voor eventuele reflexwerking van het derde lid. De vraag of dit niet zou leiden tot de vraag of zij in gelijke gevallen ook in nationale onderzoeken beschikbaar moeten zijn, moet in die zin negatief danwel positief worden beantwoord, dat het in beginsel gaat om bevoegdheden en handelingen die reeds breed in het kader van een nationaal opsporingsonderzoek kunnen worden toegepast. Deze gedachte lag ten grondslag aan de wens van de lidstaten om de in artikel 10, tweede lid, van de richtlijn genoemde bevoegdheden en handelingen dan ook in het kader van internationale samenwerking te kunnen aanwenden.

Artikel 5.4.8 (Rechter-commissaris)

Gewezen moet worden op het algemene karakter van het *eerste lid*; dat is van toepassing op alle gevallen waarin de rechter-commissaris bevoegdheden moet uitoefenen in het kader van de uitvoering van een Europees onderzoeksbevel.

De Raad voor de rechtspraak vroeg in zijn advies of het doen van mondelinge vorderingen aan de rechter-commissaris mogelijk zal zijn. Het huidige artikel 552n, eerste lid, onderdeel d, Sv, gaat uit van een schriftelijke vordering om de rechter-commissaris bij uitvoering van het verzoek om rechtshulp te betrekken, teneinde stukken in beslag te nemen. Ook de regeling van artikel 181 Sv is gebaseerd op een schriftelijke vordering. Dit uitgangspunt is gehandhaafd in onderhavig wetsvoorstel. Dit laat onverlet dat – hetgeen nu in de praktijk ook geschiedt – in voorkomende gevallen spoedshalve een mondelinge vordering kan worden gedaan, die daarna op schrift wordt gesteld.

Artikel 5.4.9 (Overdracht van resultaten)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 5 van het algemene deel van deze toelichting.

De Raad voor de rechtspraak veronderstelde dat de rechter-commissaris, op grond van het gebruik van de term ‘onverwijld’ in de consultatieversie van dit artikel, geen mogelijkheid zou hebben om een zogenoemde kluisprocedure toe te passen. Hiermee doelt de Raad voor de rechtspraak op de – niet op het niveau van de wet geregelde – praktijk dat de rechter-commissaris uit bescherming van de vertrouwelijkheid van stukken, ook al is hij van oordeel dat de stukken kunnen worden verstrekt aan de officier van justitie, deze aan zich houdt om een verschoningsgerechtigde in staat te stellen een bezwaarschrift tegen inbeslagneming in te dienen bij de raadkamer. Al doende wordt voorkomen dat bij een eventuele afwijzende beschikking van de raadkamer, op onrechtmatige wijze bewijs is verzameld. In het tweede lid van artikel 5.4.8 is daarom onverwijld vervangen door ‘zo spoedig mogelijk’ – een term die thans ook wordt gebruikt in artikel 552p, eerste lid, Sv. Hiermee wordt ruimte voor toepassing van de kluisprocedure gemarkeerd. Voor de volledigheid zij ook gewezen op paragraaf 5 van het algemene deel van de toelichting, waarin uiteen is gezet dat in geval van geheimhoudersstukken geen voorlopige terbeschikkingstelling aan de orde kan zijn.

Het OM stelde in zijn advies nog de vraag, binnen welke termijn een klaagschrift – waarop gewacht zou moeten worden – kan worden ingediend. Bedoeld is niet de termijn in artikel 552a Sv, maar de termijn van twee weken na kennisgeving, die artikel 5.4.10, eerste lid, in afwijking van artikel 552a Sv bepaalt.

Ten slotte wees de NOvA erop, dat bij het ontbreken van een apart rechtsmiddel tegen de beslissing van de officier van justitie om resultaten van uitvoering van een EOB voorlopig ter beschikking te stellen aan de uitvaardigende autoriteit, een betrokkene die hiertegen bezwaar wil maken zich zal kunnen wenden tot de kort geding-rechter.

Artikel 5.4.10 (Rechtsmiddelen)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 6 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.11 (Aansprakelijkheid)

In dit artikel zijn artikel 17 en artikel 18, eerste en tweede lid, van de richtlijn opgenomen.

Artikel 18, derde en vierde lid, die zien op de interstatelijke afwikkeling van (vergoeding van) schade, behoeven geen plaats in deze wet.

Artikel 5.4.12 (Kosten)

Op deze bepaling is nader ingegaan in paragraaf 2 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.13 (Videoconferentie)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.2 van het algemene deel van deze toelichting. Naar aanleiding van het consultatie-advies van het OM is ervoor gekozen om het proces-verbaal dat de rechter-commissaris van de videoconferentie opmaakt, evenals resultaten van andere handelingen door de rechter-commissaris verricht ter uitvoering van een EOB, door tussenkomst van de officier van justitie aan de uitvaardigende autoriteit te verstrekken. Artikel 5.4.8, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 5.4.14 (Tijdelijke overbrenging van Nederlandse gedetineerde naar de uitvaardigende staat ter uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.3 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.15 (Tijdelijke overbrenging van een buitenlandse gedetineerde naar Nederland ter uitvoering van een onderzoeksbevoegdheid ten behoeve van de buitenlandse autoriteit)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.3 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.16 (Doortocht)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.3 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.17 (Opnemen van telecommunicatie)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.4 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.19 (Vordering toekomstige gegevens, gecontroleerde aflevering en infiltratie)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.5 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.20 (Bevriezing)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 7.6 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.21 (Uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel)

Dit artikel is toegelicht in paragraaf 8 van het algemene deel van deze toelichting.

Artikel 5.4.30 (Algemene maatregel van bestuur)

Dit artikel biedt de grondslag voor eventuele uitvoeringsregels voor de praktijk van uitvaardiging, erkenning en uitvoering van Europese onderzoeksbevelen. Thans is nog geen behoefte aan een algemene maatregel van bestuur, maar dit kan de komende jaren veranderen

indien in het kader van de Europese Unie wordt besloten tot nadere regelgeving gericht op verbetering van de praktijk van strafrechtelijke samenwerking.

Artikel 5.4.31 (Ministeriële regeling)

Dit artikel maakt het mogelijk om bij ministeriële regeling relevante gegevens over de uitvoering en de uitvaardiging van EOB's te verzamelen. De gegevens kunnen van belang zijn bij het verschaffen van een volledig beeld van de Nederlandse praktijk in het kader van evaluaties vanwege EU-organen.

Artikel 5.4.32 (Overgangsrecht)

Deze bepaling regelt dat de uitvoering van reeds ingediende rechtshulpverzoeken en bevroezingsbevelen gewoon doorgang kan vinden conform de daarvoor geldende procedure en regels. Specifiek met betrekking tot het bevroezingsbevel geldt dat na inwerkingtreding van de richtlijn Europees onderzoeksbevel al wel op eenvoudige wijze een EOB kan worden gebruikt om het eerdere bevroezingsbevel aan te vullen.

ARTIKEL II

Er dient te worden voorzien in een samenloopbepaling die de verhouding van dit wetsvoorstel regelt tot het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken. Laatstgenoemd wetsvoorstel zorgt voor een nieuwe indeling van Boek 5 van het Wetboek van Strafvordering; in die nieuwe indeling is een Titel gereserveerd waarin de inhoud van dit wetsvoorstel een plaats krijgt. Indien onderhavig wetsvoorstel echter in werking treedt voordat het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken, moet eerst een verplaatsing van Titels binnen Boek 5 plaatsvinden. Deze bepaling voorziet hierin. In het wetsvoorstel herziening regeling internationale samenwerking in strafzaken zal ook een samenloopbepaling worden opgenomen die ziet op aanpassing van dat wetsvoorstel in geval onderhavig wetsvoorstel eerder in werking treedt.

ARTIKEL III

Het betreft een gebruikelijke inwerkingtredingsbepaling.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Bijlage: Concept-transponeringstabel ten behoeve van notificatie van implementatie aan de Europese Commissie

Richtlijn		Wetsvoorstel	Toelichting
Artikel 1	Eerste lid	Artikel 5.4.1, eerste lid, artikel 5.4.21, eerste lid	
	Tweede lid	Behoeft geen implementatie	Volgt uit inhoud van regeling
	Derde lid	Behoeft geen implementatie	Vloeit voort uit nationale strafprocesrecht, in het bijzonder artikel 182 Sv dat verdediging mogelijkheid geeft de rechter-commissaris te verzoeken om onderzoekshandelingen te verrichten. Deze onderzoekshandelingen kunnen mede onderzoek in het buitenland betreffen, op grond waarvan dan een Europees onderzoeksbevel zal worden uitgevaardigd.
	Vierde lid	Behoeft geen implementatie	
Artikel 2	Algemeen	Gehele voorstel	Begrippenkader is als zodanig doorgevoerd in de wettelijke regeling
	Onderdeel c	Artikel 5.4.21, eerste lid	
Artikel 3		Artikel 5.4.1, derde lid	
Artikel 4		Artikel 5.4.1, tweede lid	Onderdeel d) hoeft in Nederlands recht niet apart te worden onderscheiden gegeven de brede regeling voor strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen
Artikel 5	Eerste lid	Artikel 5.4.1, vierde lid en artikel 5.4.3, eerste lid; artikel 5.4.22, eerste en tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.3, tweede lid	Mededeling zal worden gedaan dat Nederland bevelen accepteert in de Nederlandse of Engelse taal
	Derde lid	Artikel 5.4.3, tweede lid; artikel 5.4.22, zesde lid	
Artikel 6	Eerste lid	Artikel 5.4.21, tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.21, tweede lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.3, vijfde lid	

Artikel 7	Eerste lid	Artikel 5.4.23, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.23, tweede lid	
	Derde lid	Niet van toepassing	Nederland kiest niet voor aanwijzing van een centrale autoriteit
	Vierde lid	Behoeft geen implementatie	Bestaande praktijk
	Vijfde lid	Artikel 5.4.23, derde lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.2, derde lid	
	Zevende lid	Artikel 5.4.23, tweede lid	
Artikel 8	Eerste lid	Artikel 5.4.3, zesde lid; artikel 5.4.22, vierde lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.22, vijfde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.3, zesde lid; artikel 5.4.22, vierde lid	
Artikel 9	Eerste lid	Artikel 5.4.2, eerste lid; artikel 5.4.5, eerste lid; artikel 5.4.8, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.5, tweede lid; artikel 5.4.22, derde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.3, derde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.5, vierde lid; artikel 5.4.22, derde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.5, vierde lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.5, eerste lid	
Artikel 10	Eerste lid	Artikel 5.4.7, eerste en tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.7, derde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.7, vierde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.7, vijfde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.7, tweede lid	
Artikel	Eerste lid	Artikel 5.4.4, eerste	

11		en tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.4, derde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.4, vierde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.4, eerste lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.4, vijfde lid	
Artikel 12	Eerste lid	Artikel 5.4.5, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.5, derde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.2, vierde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.5, vijfde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.2, vijfde lid, artikel 5.4.6, eerste lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.5, zesde lid, artikel 5.4.6, tweede lid	
Artikel 13	Eerste lid	Artikel 5.4.9, eerste lid, artikel 5.4.8, tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.9, tweede lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.9, tweede lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.9, vierde lid	
Artikel 14	Eerste lid	Artikel 5.4.10, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.10, derde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.10, eerste en tweede lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.10, eerste en tweede lid	Aansluiting bij standaard beklagregeling
	Vijfde lid	Artikel 5.4.1 vijfde lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.9, derde lid	In de zin van geen opschorting uitvoering
	Zevende lid	Behoeft geen implementatie	Algemene beginselen strafprocesrecht
Artikel 15	Eerste lid	Artikel 5.4.6, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.6, derde	

		lid	
Artikel 16	Eerste lid	Artikel 5.4.2, tweede lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.3, vierde lid (a), artikel 5.4.5, tweede lid (c)	
	Derde lid	Artikel 5.4.4, zesde lid (a), artikel 5.4.8, vijfde lid (a), artikel 5.4.6, tweede lid (b)	
Artikel 17		Artikel 5.4.11, eerste lid	
Artikel 18	Eerste t/m vierde lid	Artikel 5.4.11, tweede lid en derde lid	
Artikel 19	Eerste t/m derde lid	Behoeft geen aparte implementatie	Artikel 272 Sr
	Vierde lid	Behoeft geen aparte implementatie	Artikel 126bb, vijfde lid
Artikel 20		Behoeft geen implementatie	Wbp
Artikel 21	Eerste lid	Behoeft geen implementatie	Algemeen uitgangspunt internationale rechtshulpverkeer
	Tweede lid	Artikel 5.4.12, eerste lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.12, tweede lid	
Artikel 22	Eerste lid	Artikel 5.4.14, eerste lid; artikel 5.4.26, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.14, tweede lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.14, derde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.16; artikel 5.4.26, derde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.14, vierde lid; artikel 5.4.26, tweede lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.14, zesde lid; 5.4.26, vierde en vijfde lid	
	Zevende lid	Artikel 5.4.14, zesde lid	
	Achtste lid	Artikel 5.4.26, zesde lid	
	Negende lid	Artikel 5.4.26, zevende lid	
	Tiende lid	Artikel 5.4.14,	

		zevende lid; artikel 5.4.26, achtste lid	
Artikel 23	Eerste lid	Artikel 5.4.15, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.15, tweede tot en met zesde lid; artikel 5.4.27, tweede tot en met zesde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.15, zevende lid; artikel 5.4.27, zevende lid	
Artikel 24	Eerste lid	Artikel 5.4.13, eerste lid; artikel 5.4.25, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.13, tweede lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.13, derde lid; artikel 5.4.25, tweede lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.25, vierde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.13, vierde lid; artikel 5.4.25, derde lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.13, vijfde lid	
	Zevende lid	Artikel 5.4.13, zesde lid	
Artikel 25			Conform artikel 10 van de richtlijn, is Nederland niet verplicht om deze bevoegdheid die niet bestaat in het Nederlandse recht,
Artikel 26	Eerste lid	Behoeft geen aparte implementatie	
	Tweede lid	Artikel 126nc	
	Derde lid	Artikel 126nc	
	Vierde lid	Behoeft geen implementatie	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.22, vijfde lid	
	Zesde lid	Artikel 126nc	
Artikel 27	Eerste lid	Behoeft geen aparte implementatie	
	Tweede lid	Artikel 126nd	
	Derde lid	Behoeft geen implementatie	
	Vierde lid	Artikel 5.4.22, vijfde lid	

	Vijfde lid	Artikel 126nd	
Artikel 28	Eerste lid	Artikel 5.4.19, eerste lid; Artikel 126ne; artikelen 126g, 126i, 126o, 126q	Bevoegdheden inzake vordering toekomstige gegevens en gecontroleerde aflevering.
	Tweede lid	Artikel 5.4.19, tweede lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.22, vijfde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.19, derde lid	
Artikel 29	Eerste lid	Artikel 5.4.19, eerste lid; Artikelen 126h, 126i, 126j, 126p, 126q, 126qa	Infiltratie omvat hier mede pseudokoop/dienstverlening, stelselmatig informatie inwinnen en politieke infiltratie
	Tweede lid	Artikel 5.4.22, vijfde lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.19, eerste lid en derde lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.19, derde lid	
Artikel 30	Eerste lid	Artikel 5.4.17, eerste lid; artikel 5.4.28, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.28, eerste lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.28, tweede lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.28, derde lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.17, eerste lid	
	Zesde lid	Artikel 5.4.17, tweede lid	
	Zevende lid	Artikel 5.4.17, derde lid; artikel 5.4.28, vierde lid	
	Achtste lid	Artikel 5.4.17, derde lid; artikel 5.4.28, vierde lid	
Artikel 31	Eerste lid	Artikel 5.4.29, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.18, eerste lid,	
	Derde lid	Artikel 5.4.18, tweede tot en met vijfde lid; artikel 5.4.29, tweede lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.18, eerste	Kennisgeving taal zal worden gedaan

		lid	(Nederlands en Engels)
Artikel 32	Eerste lid	Artikel 5.4.24, eerste lid	
	Tweede lid	Artikel 5.4.20, eerste lid	
	Derde lid	Artikel 5.4.20, eerste lid; artikel 5.4.24, eerste lid	
	Vierde lid	Artikel 5.4.24, eerste lid	
	Vijfde lid	Artikel 5.4.20, tweede lid; 5.4.24, tweede lid	
Artikel 33		Behoeft geen implementatie	Kennisgevingen zullen worden gedaan
Artikel 34		Behoeft geen implementatie	
Artikel 35		Artikel 5.4.31	
Artikel 36		Behoeft geen aparte implementatie	Notificatie van implementatie zal worden gedaan
Artikel 37		Artikel 5.4.30	
Artikel 38		Behoeft geen aparte implementatie	
Artikel 39		Behoeft geen implementatie	